

Islamska zajednica Bošnjaka u Norveškoj

BH GLASNIK

"Allah neće izmijeniti jedan narod
dok on sam sebe ne izmijeni."
(Kur'an, 13:11)

VELIK MUBAREK

Otvorenje džamije u Stavangeru

24. i 25. oktobar 2025.

OD OVOG BROJA NOVA RUBRIKA

„BOŠNJAČKI VELIKANI“

Program za žene u Kristiansandu

Posjete studenata džematu Østfold

Završnica mekteba u Brattvågu

Sadržaj / Broj/No 3. juli - septembar 2025

www.izbih.no

BH Glasnik je uvršten u norveška periodična izdanja ISSN (Internacional Standard Serial Number) 15025705. Pod ovom oznakom BH Glasnik je registriran u Nacionalnoj biblioteci Norveške kao časopis među norveškim izdanjima i kao takav zadovoljava sve internacionalne standarde.

Glavni i odgovorni urednik

Ansvarlig redaktør

Derviš Varešlija

Uređuje

Redakcija lista

Redakcija

Ibrahim Šabić

Osman Mehmedović

Faris Suljić

Tehnički urednik & DTP

Enes Hotić

Adresa:

Nedre Storgate 65

3015 Drammen

Norge

E-mail: bhglasnik@gmail.com

Produkcija

BH Glasnik

Dizajn naslovnice - (www.dizajnba.com)

Enes Hotić

3 - 14

- Riječ urednika
- Priča o Amini Bešić...
- Drammen: Omladinske aktivnosti
- Odgoj djece predškolske dobi
- Haberi iz džemata Innlandet

15 - 26

- Mevlud u džematu Østfold
- Početak nove mektebske godine
- Rafting na Neretvi
- Druženje za najmlađe
- Mevlud u Hortenu

27 - 30

- Druženje volontera
- Susreta Bošnjaka u Hortenu
- 1.500 godina od rođenja Muhammeda, a.s.
- Oslo: Ambasadorica BiH u posjeti našoj džamiji

31 - 38

- Imami IZB u Norveškoj u posjeti Reisul-ulemi
- Trondheim: Otvorena najsjevernija bošnjačka džamija
- Završnica mekteba u Brattvågu 2024/25.

39 - 51

- Džemat Kristiansand: Druženje za žene
- Granada: tragom jednog putopisa...
- Bošnjački velikani: Mustafa Ejubović
- Muftija Kobilica s glavnim rabinom Norveške

52 - 84

- Sastanak sa policijskim rukovodstvom
- Obilježena 14. godišnjica napada 22. jula
- Dva sastanka sa ministrom vanjskih poslova
- Mladi i dijalog...
- Susret s ministricom za djecu i porodicu

Mr. Derviš ef. Varešlija

**Poštovani čitaoci, drage
džematlije!**

Već neko vrijeme su avgust i septembar mjeseci rezervisani da mi, odavno naviknuti na život u dijaspori, propitujemo svoje odluke vezane za mjesto (državu) rada i boravka. Nakon godišnjeg odmora to je najizraženije razmišljanje kod dobrog broja nas odraslih koji donosimo odluke za sebe i svoju porodicu.

Ako djecu, koja su ljetu prove- la u Bosni, pitamo, a to pitanje postavljam godinama na počet- ku mekatebske godine, onda tu nema nikakve dileme, jer plebi- scitarno čujem: U Bosni je puno ljepše! Da se djece pita, mi bi već odavno, i adresu boravka i adresu prebivališta imali negdje u domovini.

Često se u ovo doba godine nađemo u razmišljanju, a kako vrijeme prolazi, sve je zastu- pljenije kod većine nas daleko od rodne grude, a čuo sam to

prije mnogo godina i od jednog čestitog Bošnjaka koji je izabrao povratak u bosanski „neuređeni sistem“, a kojem se otvarala mogućnost da se u jednoj zapadnoj državi finansijski ostvari u relativno kratkom vremenskom roku: Kako ću bez rodne grude, jer ovdje nisam, a tamo me nema!

Cijelu godinu iščekivani do- lasci u domovinu i na kraju godišnjeg odmora emo- tivni rastanci s najbližima, svijest kako među živima, iz godine u godinu, biva sve manje onih koji su nas do jučer ispraćali suznih očiju na put, uz pojačanu islam- ofobiju i nesigurnost tamo gdje idemo, te sve slabiju kupovnu moć na zapadu i barem duplo veći trud za isto radno mjesto u odno- su na lokalno stanovništvo, navodi nas da razmišljamo o povratku.

Uz sve pobrojano, očigledno je i da Bosna biva sve više at- raktivna zbog svojih prirod- nih ljepota i resursa, socijal- nog života, klime, položaja, poboljšanog životnog stan- darda, a vidi se to i kroz jaču kupovnu moć, mnoštvo ot- vorenih fabrika, sve mlađi vozni fond, novoizgrađene kuće i druge stambene ob- jekte, prepune restorane, dobro posjećene turističke atrakcije...

Svjesni smo da već odavno izazovi finansijske prirode nisu glavni razlog odlaska kompletnih porodica iz do- movine. Čujemo od njih, a doživjeli smo to i na vlastitoj

koži, da tome najviše kumu- je bezobzirnost političkih i drugih predstavnika, kojima je dijaspora štamparija nov- ca i stavka u budžetu koja ne dozvoljava da država bank- rotira, a čiju kasu dobrano prazne i još je zadužuju ne- kompetetnim rukovođen- jem, ispunjavanjem ćeffova i ostvarivanjem lične koristi nauštrb zajedničkih intere- sa. Sve njihove „zasluge“ u pospješivanju korupcije, svi njihovi troškovi na državni račun, kao što su reprezent- acije, odvojeni život, „službe- ni“ odlasci na turistička puto- vanja i šoping po evropskim metropolama a koja prikazu- ju kao radna, slanje službenih automobila da ih dočekuju na aerodromima nekoliko hiljada kilometara udaljen- im od domovine da ih pre- vezu samo nekoliko stotina kilometara i ponovo se vrate nazad, dok dotični koriste avi- on u povratku u domovinu, odlasci na sportske događaje u pratnji tjelohranitelja i vozača, u udobnim i nezaslužnim službenim autima, raznim do- dacima na ionako visoka pri- manja i drugim njima znanim malverzacijama, usporavaju naš povratak.

Ipak, takvima ne predstavl- ja problem doći među nas u dijasporu, da se malo odmoro od „domaće seljadije“ i da pričaju o ogromnim zaslu- gama na svim poljima nji- hovog djelovanja.

U pravilu ne dolaze da bi saslušali šta im mi imamo za reći i predložiti, iako smo dobrano upoznati s dešavanjima kako u domovini tako i u državama boravka, nego da nas ubjeđuju da glasamo za njih ili da nam prodaju svoje friško odštampane knjige bez kojih „ne možemo“ biti ni Bošnjaci, ni patriote. Te knjige se često naplaćuju u istom iznosu kao i u Bosni, samo ne u KM već u eurima.

Uz sve pobrojano, uz sve otežavajuće okolnosti, mnogo je onih koji se pripremaju za povratak. Strelica kretanja našeg naroda u narednom periodu bi trebala biti, ne iz Bosne, nego prema Bosni. Da bi se to ostvarilo u većem obimu, na nama je da (do)čekamo lidere koji će uspostavljati pravdu i jednake mogućnosti za sve, pogotovo za našu omladinu koja se obrazuje na prestižnim visokoškolskim ustanovama na zapadu, koji rade i zarađuju u realnom sektoru, koji su poliglote i jako vrijedni, čekamo na lidere koji će doći među nas, ne da nam pričaju otrcane fraze o asimilaciji i integraciji, nego da nas pozovu i kažu: ***Hajmo svojoj kući.***

Priča o Amini Bešić, vrijednoj mladoj Bošnjakinji

Možeš li nam se za početak ukratko predstaviti?

Ja se zovem Amina Bešić, i rođena sam 2001. godine u Gjøviku (Innlandet). Rođena sam kao druga kći od Safeta i Čazime Bešić. Moja starija sestra zove se Lejla, a mlađa Ajdina. Odrasla sam u Leni, mjestu otprilike dvadeset minuta vožnje od Gjøvika. Mnogi bi rekli da sam bila dijete puno energije i velika pričalica. Željela sam uvijek nešto novo probati, bilo da se radilo o penjanju po drveću ili sviranju gitare.

Kako su tekli tvoji školski i mektebski dani? Jesi li trenirala neki sport?

Škola mi je uvijek bila važna i voljela sam ići u školu, jednako kao i mekteb. Oko završetka petog razreda sam počela trenirati fudbal u jednoj lokalnoj ekipi.

Moja sestra Lejla također je igrala fudbal pa me je to privuklo da se i ja počnem zanimati za ovaj sport. Uz Lejlu sam rano počela ići u i mekteb, jer mi je bilo lijepo družiti se sa drugom djecom. Imala sam samo četiri ili pet godina kada sam počela i trajalo je to sve do završetka osnovne škole. U tih desetak godina naučila sam mnogo važnih lekcija, koje su mi pomogle u mom daljnjem školovanju.

U mektebu sam uz stariju sestru lakše učila, jer bi ona ponavljala naglas, pa bih uz nju i ja zapamtila. Osjećala sam se dobro kad bi uspjela naučiti nove stvari u mektebu, o svojoj vjeri i mojoj Bosni.

Mekteb je bio kao moja Bosna u Norveškoj, tu

sam se uvijek osjećala kao kod kuće. Kada je moja mlađa sestra Ajdina krenula u mekteb i u školu, ja sam osjećala da trebam biti prema njoj kao što je moja starija sestra bila prema meni. Trudila sam se da pomažem drugoj djeci, pa se tu rodila želja da jednog dana postanem učiteljica.

Nakon što se rodila želja da budeš učiteljica, jesi li krenula tim putem?

Jesam. Želja da budem od pomoći djeci i da odgajamo i obrazujemo nove generacije kod mene je bivala sve jača. Od osnovne škole do diplomiranja prošlo je deset godina. U međuvremenu sam naporno radila i učila kako bi ispunila sve obaveze koje su pred mene postavljene. Nekada je bilo teško, nekada lahko, ali znala sam svoj cilj. Postala sam učiteljica.

Ove godine sam predala svoju master temu koja je potvrđena u junu na Univerzitetu Sørøst Norge, Vestfold. Završila sam „lektorutdanning i historie“ i postala učiteljica iz historije i engleskog jezika za osnovnu i srednju školu. Želja mi je bila da na dodjelu

diplome dođem u bosanskoj narodnoj nošnji da time pokažem koliko volim svoju domovinu.

Koji su tvoji planovi za budućnost, ako Bog da?

Trenutno tražim posao u struci, a privremeno radim u dječijem vrtiću sa manjom djecom, kako bi stjecala radnu naviku. Ponekad radim kao zamjena u osnovnoj školi i u obrazovanju za odrasle (voksenopplæring).

Kao učiteljica želim biti za svojim učenicima i pripremiti ih da zauzmu svoje mjesto u ovoj zemlji. Važno je imati osjećaj pripadnosti, znati za mekteb, porodicu, domovinu... Naše je da radimo koliko možemo da novim generacijama pokažemo pravac kojim trebaju ići kako bi bili korisni članovi zajednice.

Džemat Drammen: Omladinske aktivnosti

Krajem avgusta, s početkom nove školske godine, naša vrijedna omladina okupila se u ugodnom ambijentu kako bi razgovarali o novim aktivnostima. Do kraja ove godine očekuje nas nekoliko važnih događaja na kojima očekujemo da naša mladost uzme aktivno učešće.

Bila je to prilika da razgovaramo o godišnjem odmoru koji su provodili u domovini, o školskim i poslovnim obavezama, aktivizmu... Ponosni smo na činjenicu da ćemo od ove godine moći makar malim dijelom olakšati školovanje našim studentima jer ćemo ispred džemata podržati kupovinu stručne literature kako bi se što kvalitetnije pripremili za nadolazeće ispite.

ISLAMSKA ZAJEDNICA BOŠNJAKA U NORVEŠKOJ
DŽEMAT STAVANGER

MEVLUD

I SVEČANI PROGRAM OTVORENJA
BOŠNJAČKOG KULTURNOG CENTRA

24. OKTOBAR
(Petak)

PROGRAM
počinje u 19 sati

Torggata 5. 4307 Sandnes

Program će izvesti imami IZ Bošnjaka u Norveškoj
i gosti iz Bosne i Hercegovine

Dr. Nedžad Grabus,
sarajevski muftija

Izet ef. Čamdžić, prof.
gl. imam MIZ Zavidovići

Hafiz Amir ef. Mahić
gl. imam MIZ Kozarac

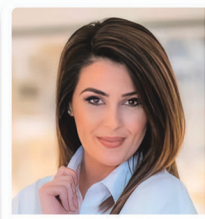
Armin Muzaferija

Ibrahim ef. Bilčević

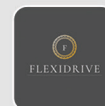
Melisa Mukić
hor „Šapat srca“

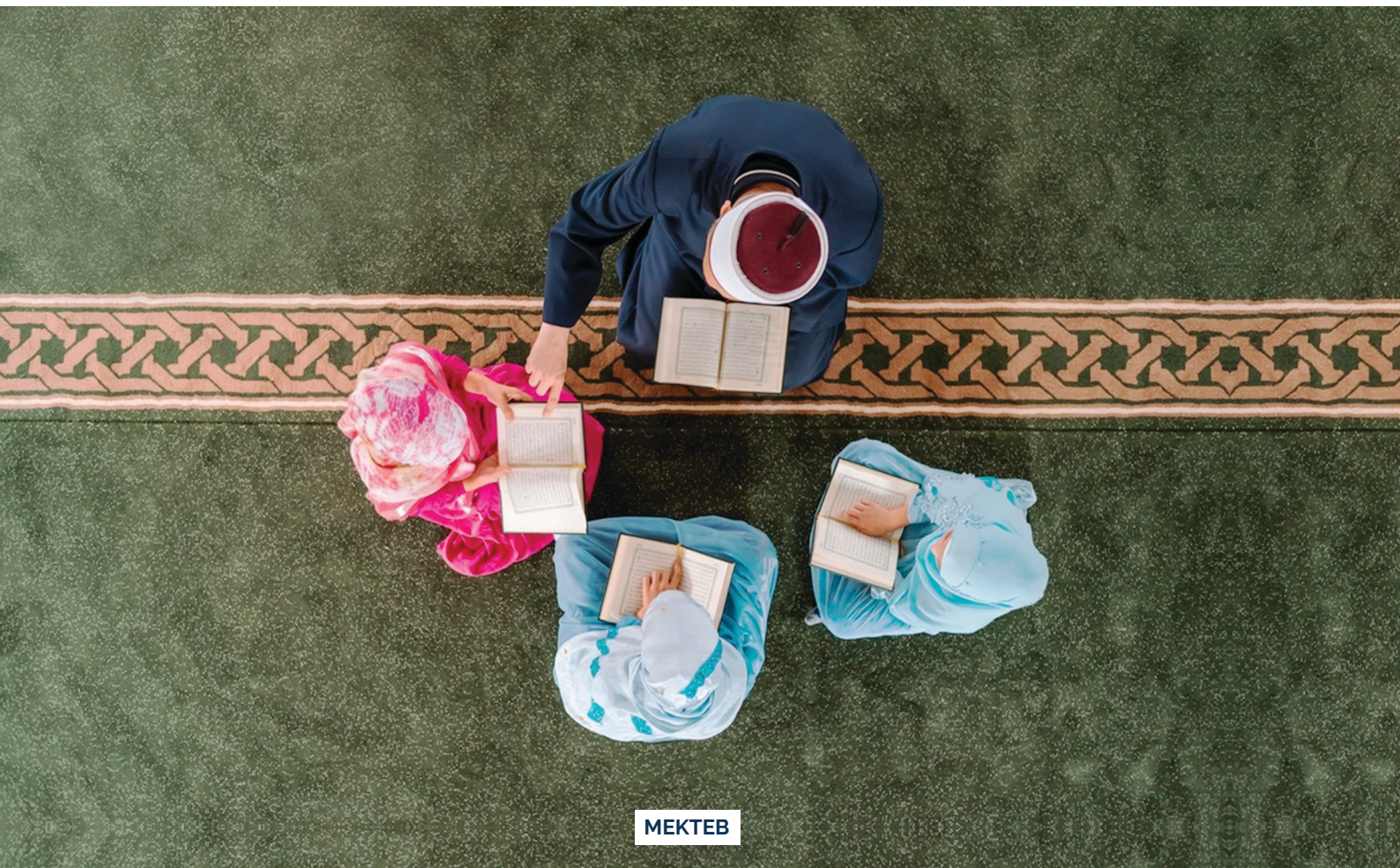

Dalila Omerović,
voditeljica programa

Dobro došli!

SPONZORI

MEKTEB

Odgoj djece predškolske dobi

Islamske pedagoške perspektive, savjeti za roditelje za poboljšanje mektebske nastave i uspješnost odgoja generalno (*Iz knjige Dine Sijamhodžić-Nadarević, Odgoj djece predškolske dobi*)

Priredio: Osman ef. Mehmedović

Ključni termini u islamskoj pedagogiji su terbijet i edeb. Terbijet koristimo u značenju obrazovanja, popravljanja, oplemenjivanja dok edeb znači podsticanje i izvlačenje bitnih ljudskih potencijala. Islam zahtjeva iskazivanje ljubavi i milosti prema djeci, zato mekteb ima bitan socijalni faktor. Kroz mekteb se djeca uključuju u džemat, razmjenjuju iskustva, uče od roditelja, džematlija i ostalih članova zajednice.

Dijete na osnovu reakcije odraslih, uči kako regulirati emocije i izaći na kraj sa frustracijama i gubicima, prepoznati i izbjeći opasnost, prevladati strah i tjeskobu. Djecu treba učiti da je važnije imati prijatelje i biti nepopularan, nego popularan, ali bez prijatelja. Tri sposobnosti koje učimo djecu,

pa i kroz mekteb, su: sposobnost izgradnje dobrog odnosa, sposobnost saradnje i sposobnost rješavanja nesporazuma. Preporučujemo za djecu knjigu: „Život Muhammeda, a.s., u 20 priča“, u izdanju izdavačke kuće Libris, autora Abduttevva Jusufa.

Kao roditelji i učitelji, djecu trebamo učiti da se ne boje greške i objasniti im hadis da se djela vrednuju prema namjerama. U odgoju djece bitna je metoda navikavanja, a najbolji ambijent za to je zdrava porodična atmosfera i ambijent. Djetetu treba razviti pozitivan stav prema radu, vrijednostima, urednosti, odgovornosti i td. Razvijati naviku lijepog ponašanja prema starijima, posebno prema dedama i nanama, te drugim članovima rodbine.

Djeca vole humor, pa treba koristiti priče, zagonetke, dramski nastup. Djeca vole demonstraciju: pokazati kako se uzima abdest, crtati levhe, priče o Poslanicima kroz slike i td. Ne zaboraviti da je osmijeh dio suneta. Muhammed, a.s., je podsticao na osmijeh i lijep pristup prema drugima, te spremnost da druge saslušamo. Zatim je naglašavamo da je, kad je u pitanju podučavanje, da poduku prilagođavamo poduku prema uzrastu i kognitivnim mogućnostima. Nije iste odgovore davao onima koji su ljuti i onima koji nisu, onima koji znaju i onima koji ne znaju.

Kada je u pitanju strogost u postupanju roditelja ili muallima prema djeci, istaknuti halifa Harun er-Rešid je rekao: „**Nemoj biti strog do te mjere da ugušiš njegovu sposobnost ili dotle opustljiv da se ono preda lijenosti. Ispravlja ga što više možeš svojom blagošću i strpljivošću.**“

Tu je i izbjegavanje nepotrebne kritike. U tom kontekstu navodimo riječi Enes ibn Malika, r.a.: „**Deset godina služio sam Vjerovjesnika, i nikad mi nije rekao ni: Uh, ni: „Zašto si to uradio?“, ni: „Da si to uradio.**““ (Buhari)

Poslanik, a.s., je poznavao dječiju prirodu i potrebu za igrom i jednostavnošću. Spominje se u hadisu od Ummu Halid, r.a., koja govori da je u djetinjstvu došla kod Poslanika, a.s.. Ona se kao djevojčica uspinjala na njegova leđa i igrala se i kaže: „... otac mi je prišao, htijući da me odbije, ali mu Poslanik, a.s., reče: „**Pusti je**“. Zatim je proučio dovu: „**Dugo živjela, nanosala i pohabala svoju odjeću**“. (Buhari)

Dijete ima pravo na mišljenje i ravnopravnost u dijalogu. U suri Safat, Kur'an navodi priču o Ibrahimu, a.s., i njegovom sinu Ismailu, a.s., gdje se u dijelu ajeta kaže: „**O sinko moj, u snu sam vidio da treba da te žrtvujem, pa šta ti misliš?**“ (Es-Safat, 101.-102.), iako je dobio naredbu od Uzvišenog on se konsultirao sa sinom.

Djeca imaju letentan pritisak kako da izgledaju, jer društvo nameće standarde i mode. Naravno da je estetika važna, ali vrijedi djeci spomenuti hadis u kojem Poslanik, a.s., kaže: „**Allah, doista, ne gleda u vašu tijela i vaš izgled, nego gleda u vašu srca i vašu djela.**“ (Muslim)

Poznati sufijski učenjak Rumi ističe da ljudsko biće prihvata odgoj samo kad postoji motivacija i podsticaj. Muhamed Ikbāl savjetuje roditelje i učitelje da izbjegavaju apstraktno znanje i fokusiraju se na razvoj dječije intelektualnosti putem praktičnih i eksperimentalnih aktivnosti.

Ikbāl navodi sedam principa psihologije za obrazovanje djece i uspješnog usvajanja znanja:

Djeca su vrlo aktivna i sklona djelovanju, djeca ne mogu dugo zadržati pažnju na jednoj stvari, djeca su radoznala i primjećuju detalje, privlače ih svijetle i upečatljive boje, djeca oponašaju starije i ugledne osobe iz svog okruženja, imaju snažnu kreativnu snagu i posjeduju izuzetnu sposobnost pamćenja. Za djecu je važno da im se pričaju priče s moralnom poukom, a posebno islamske priče o Poslanicima. Preporučujemo knjigu za djecu: Moje prve kur'anske priče: gdje imamo naslove tipa: dva brata, deva i zli ljudi, najstrpljiviji čovjek i td. Ili knjiga za djecu: Moja prva Buharija. Učiti hadise kroz igru s karticama.

Važno je podsticanje radoznalosti kod djece jer ona predstavlja osnovni pokretač spoznajnih aktivnosti. Radoznalost je interes za svijet oko sebe, otkrivanje. Kur'an opisuje ljudsku prirodu kao radoznu kroz primjere Poslanika, poput Musa, a.s., koji je želio vidjeti kako Bog izgleda, a Ibrahim, a.s., pita Boga kako oživljava ono što je mrtvo. Radoznalost treba usmjeriti prema pozitivnim sadržajima. S turskog govornog područja prevedena je knjiga za djecu pod nazivom: „**Majko pričaj mi o Allahu**“, autora Selcuka Yildirima. U toj priči djeteta pita majku voli li Allah sve ljude, bogate i siromašne, dobre i one koji čine zlo? Može li se čovjek pokajati, kako se kaje, kako Allah oprašta ljudske greške. Dalje, spomenut je ajet da čovjek sve što čini, čini u svoju korist ili štetu. I asocijacije su važne. Kroz igru djeca povezuju predmete i pojave vezane za određene Poslanike. Na primjer, poplava i lađa su vezane za Nuha, a.s., velika riba za Junusa, a.s., ili opis Kabe u nekoliko riječi.

Djeca se kroz mekteb uče i saosjećanju, te ljubavi i prema životinjskom svijetu, jer sve su to Allahova stvorenja. Korisno je spomenuti i hadis o čovjeku koji je napojio žednog psa, pa mu je zbog toga Allah oprostio. (Buhari)

DŽEMATSKE AKTIVNOSTI

Haberi iz džemata Innlandet

Nakon perioda godišnjih odmora i ljetnih putovanja, naš džemat je ponovo ispunjen aktivnostima, druženjem i zajedničkim radom. Vjernici su se okupili oko svojih obaveza, ali i ibadeta, jer džemat je mjesto gdje se čuva i prenosi vjera, gdje se podstiče međusobna pomoć i gdje se jača duh zajedništva.

Aktivnosti našeg džemata nakon povratka sa godišnjih odmora

Polovinom augusta održan je sastanak džematskog odbora, na kojem su analizirani dosadašnji rezultati i isplanirane buduće aktivnosti.

Na ovaj način pokazujemo da naš rad počiva na dogovoru, saburu i odgovornosti.

Uzvišeni Allah u Kur'anu kaže: "...i dogovarajte se o poslovima svojim..." (Šura, 38).

Upravo na temeljima šure (savjetovanja) gradi se

naš džemat – svako mišljenje se cijeni, a zajednička odluka nosi bereket i snagu.

Sa velikim zadovoljstvom dočekali smo i početak nove mektebske godine. Naši najmlađi članovi, polaznici mekteba, vratili su se učenju Kur'ana, vjeronauke i islamskog ahlaka.

Djeca su ukras svakog džemata, a njihovo učenje je naša najveća nada i investicija u budućnost.

Allahov Poslanik, a.s., kaže: "**Najbolji među vama je onaj ko uči Kur'an i druge tome podučava.**" (Buhari).

Kroz mekteb naša djeca stižu znanje, ali i osjećaj pripadnosti zajednici. To je mjesto gdje se oblikuje nova generacija muslimana u Norveškoj, koja će znati svoje korijene i svoje obaveze.

Poseban značaj imaju i naša druženja za žene, koja se redovno organiziraju u lijepoj i toploj atmosferi. To su trenuci u kojima naše majke, sestre i kćeri razmjenjuju iskustva, međusobno se podstiču na dobro i grade čvrstu mrežu podrške. Isto tako, naši vrijedni članovi kroz radnu grupu pokazali su primjer praktičnog djelovanja – okupili su se, družili i zajedno uredili džematsku ostavu koja je ujedno i posljednji dio na kome se trebalo poraditi.

Iako se radi o poslu manjeg obima, nagrada kod Allaha je velika, jer Poslanik, a.s., kaže: “Allah je na pomoći svome robu sve dok je on na pomoći svome bratu.” (Muslim). Ove godine naš džemat je poduzeo i korake u uređenju dvorišta, koje je dobilo novi sloj asfalta, čime je boravak i kretanje oko BKC-a postao još ljepši i ugodniji.

Na taj način čuvamo i oplemenjujemo naš zajednički prostor koji je Allahovom voljom postao centar okupljanja i ibadeta.

Uskoro će biti godina dana od svečanog otvorenja našeg Bošnjačkog kulturnog centra (BKC) – događaja koji je obilježio novu fazu u životu našeg džemata. Ove prostorije nisu samo zidovi i krov, nego mjesto gdje se čuvaju naše vrijednosti, gdje se okupljamo radi ibadeta, učenja i zajedničkog rada.

One su simbol našeg jedinstva, našeg identiteta i naše odlučnosti da ostavimo budućim generacijama trajni vakuf.

U mjesecu rebiu-l-evvelu naš džemat je organizirao i mevludsku svečanost, prisjećajući se rođenja našeg voljenog Poslanika Muhammeda, a.s..

Kroz mevlud i prigodno predavanje podsjetili smo se na njegovu ulogu kao milosti svim svjetovima i najljepšeg primjera za čovječanstvo.

Uzvišeni Allah kaže: ***“A tebe smo samo kao milost svjetovima poslali.”*** (El-En-bija, 107).

Ove svečanosti su prilika da se vjernici okupe, osjete snagu zajedništva i obnove ljubav prema Allahovom Poslaniku, a.s., te da se prisjete njegovog sunneta kao svjetla na našem putu.

Sve spomenute aktivnosti – sastanci, mekteb, druženja, zajednički rad, uređenje dvorišta, briga o BKC-u i mevlud – nisu samo društveni događaji, već su ibadet i način da se povežemo s vjerom.

One nas podstiču da budemo složni, da negujemo međusobnu ljubav i poštovanje, i da živimo islam u svakodnevnom životu.

Molimo Allaha, dž.š., da ukabuli naš trud, učvrsti naš džemat i da svako dobro djelo bude upisano kao sadaka džarija (trajna sadaka) za sve koji učestvuju.

NEDJELJA, 07. SEPTEMBAR

SARPSBORG: DŽEMATSKO DRUŽENJE

U nedjelju, 07. septembra – organizovan je izlet i porodično druženje koje tradicionalno organiziramo u ovom dijelu godine.

Bio je to fantastičan dan, vrlo toplo vrijeme u idiličnoj i mirnoj prirodi uz vikendicu na obali jezera Isesjøbråten.

Hvala svima koji su se okupili i prisutvovali ovom lijepom druženju.

Posebna radost su svakako naša djeca i omladina koji su proveli dan u sportskom takmičenju i igri.

Hvala volonterima koji su se pobrinuli oko organizacije, pripreme hrane i svega što nam je bilo potrebno za jedno ovakvo druženje!

MEVLUD U DŽEMATU ØSTFOLD

U petak, 05. septembra na prigodan način smo učenjem odlomaka iz Kur'ana Časnog, donošenjem salavata, učenjem kasida o Miljeniku, s.a.v.s., te odlomaka iz tradicionalnog bosanskog mevludskog spjeva - obilježili mevlud, rođenje posljednjeg Božijeg poslanika i miljenika Muhammeda, a.s..

Prigodno predavanje održao je Aziz ef. Ahmedović posebno ističući veliku važnost lijepog ponašanja i uzoritog morala kao glavnog cilja poslaničke misije u cjelosti. Osim toga, podsjetili smo se značaja izgradnje dobrih međumuslimanskih odnosa koji zbog loše komunikacije, posebno na društvenim mrežama, prijete da razgrade naše jedinstvo i međusobno uvažavanje. Apelirali smo da mi, okupljeni u našim džamijama, budemo prvi koji će uvijek čuvati čast drugih vjernika. Naš program krunisali smo zajedničkim namazom, a potom smo druženje nastavili uz kahvu i kolače. Iskreno se zahvaljujemo svim učačima i učesnicima u programu.

Drammen: Početak nove mektebske godine

Tradicionalno, prvi vikend nakon što je započela nova školska, mekteblije su se okupile kako bi svečano obilježili početak nove mektebske godine.

Bila je to lijepa prilika da se ponovo vidimo, obavimo upis u mekteb te s roditeljima dogovorimo detalje vezane za termine, podjele u grupe i mjesto održavanja mekteba...

Posebno nas raduje da ćemo i u ovoj godini nastaviti skupljanje novca u mektebsku kasu od kojeg ćemo, ako Bog da, kupiti dječiji kurban i podijeliti potrebnima u našoj domovini.

DŽEMATSKE AKTIVNOSTI

Uz sve aktivnosti koje planiramo, pauza za namaz i ručak je nešto što djeca jako vole, pa planiramo nastaviti i ove aktivnosti. Važno je napomenuti i zahvaliti se roditeljima koji već godinama preuzimaju finansijsku obavezu oko ručka tokom mekteba.

Našoj maloj raji želimo mnogo uspjeha u sticanju korisnog znanja, upoznavanju novih prijatelja i jačanju dosadašnjih prijateljstava. Svakako, sve ove aktivnosti i planove izvodit ćemo samo na bosanskom jeziku.

Džemat Drammen: RAFTING NA NERETVI

Dvadesetprvog jula, brojna ekipa iz džemata Drammen, ojačana prijateljima iz nekoliko bosansko-hercegovačkih gradova organizovala je tradicionalni rafting na Neretvi u blizini Konjica. Već godinama naše džematlije okupljaju se u domovini i kvalitetno provode vrijeme tokom godišnjeg odmora. I ovaj put rafting je bio izgovor za novo druženje i ugodne razgovore u prelijepom kanjonu najhladnije i jedne od najljepših rijeka na svijetu.

Družimo se i dogodne, ako Bog da, te pozivamo i druge džematlije da nam se pridruže.

DŽEMAT DRAMMEN

DRUŽENJE ZA

NAJMLAĐE

Početkom nove mektske godine, tradicionalno organizujemo odlazak i druženje na Trampoline parku u Drammenu. Ovom druženju odazove se mnoštvo djece i njihovih roditelja. Tako je bilo i ovoga puta. Trideset i pet polaznika mekteba i skoro još toliko roditelja došlo je u objekat za igru i druženje.

Bila je to prilika da se djeca igraju i druže, dok su roditelji nadgledali igru i razgovarali o različitim temama. Nakon igre, druženje je nastavljeno uz ručak u džematskim prostorijama.

Zahvaljujemo roditeljima koji su finansijski podržali ručak i Nihadu koji je obezbijedio sokove i sladolede. Druženje je završeno uručjenjem nagrade za 500-tog člana džematske facebook stranice i zajedničkim obavljanjem podne-namaza.

DŽEMATSKE AKTIVNOSTI

DŽEMAT DRAMMEN: DRUŽENJE ZA NAJMLAĐE

DŽEMATSKE AKTIVNOSTI

Završnica mekteba u džematu Drammen

Sredina juna tradicionalno je rezervisana za završnicu mekteba u našem džematu. Zato smo tim povodom, u ugodnom ambijentu izletišta Sølfastøya, u blizini Drammena, održali svečani čas i ispitivanje polaznika mekteba.

Bila je ovo prilika da mališani prisutnim roditeljima i drugim džematlijama pokažu dio od onoga što su naučili u protekloj godini. Opšti je dojam da su djeca jako napredovala, a suze radosnice su odavale zadovoljstvo i ushićenost u očima prisutnih.

Nakon podjele paketića uslijedilo je druženje uz bosanske specijalitete. Zahvaljujemo Edinu, Fahri, Budi, Muhamedu, Hikmetu i ostalima koji su i ovaj put bili na visini zadatka.

Nova mektebska druženja nastavljamo, ako Bog da, početkom nove školske godine.

Mevlud u Hortenu

Povodom obilježavanja dana rođenja posljednjeg Allahovog Poslanika Muhammeda, a.s., u Hortenu je u petak 5. septembra proučen mevludski program na kojem je prisustvovao veliki broj naših džematlija i džematlijski iz Hortena i okolnih općina.

Program su izveli polaznici mekteba Horten i džematlije, predvođeni Edinom ef. Mezitom, a gost predavač je bio Faruk ef. Terzić iz Osla. On je u svome zanimljivom obraćanju podsjetio prisutne na najvažnije vrijednosti islama i njihovu duboku ukorijenjenost u sunnetu Muhammeda, a.s..

Nakon mevluda, prisutni su klanjali akšam namaz te nastavili svoje druženje uz kahvu i kolače koje su i ova puta pripremile vrijedne džematlijske iz Hortena. Molimo Allaha Uzvišenog da nagradi sve one koji su pomogli u pripremi i izvođenju ovog lijepog islamskog druženja.

ISLAMSKA ZAJEDNICA BOŠNJAKA U NORVEŠKOJ
DŽEMAT STAVANGER

GALA VEČER

I PROGRAM POVODOM SVEČANOG
OTVORENJA BOŠNJAČKOG KULTURNOG CENTRA

25. OKTOBAR
(Subota)

PROGRAM
počinje 18 sati

Kongresna dvorana
CLARION HOTEL AIR SOLA

U PROGRAMU UČESTVUJU:

Dr. Nedžad Grabus,
sarajevski muftija

Izet ef. Čamdžić, prof.
gl. imam MIZ Zavidovići

Hafiz Amir ef. Mahić
gl. imam MIZ Kozarac

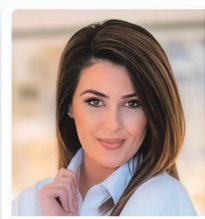
Armin Muzaferija

Ibrahim ef. Bilčević

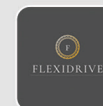
Melisa Mukić
hor „Šapat srca“

Dalila Omerović,
voditeljica programa

Dobro došli!

SPONZORI

DŽEMATSKE AKTIVNOSTI

Druženje volontera Susreta Bošnjaka u Hortenu

U utorak 17. juna u Hortenu je organizirano druženje volontera koji su svojim angažmanom pomogli u realizaciji ovogodišnjih Susreta Bošnjaka Norveške.

Bila je to lijepa prilika da se predsjednik džemata Vestfold Admir Zulić i imam Edin ef. Mezić zahvale svima koji su doprinijeli da ovaj najveći skup Bošnjaka kojeg organizira naša zajednica protekne u najboljem mogućem redu. Tom prilikom uručeni su i skromni pokloni najzaslužnijim pojedincima a posebna zahvala upućena je volonterima iz susjednih džemata Drammen i Østfold.

1.500 godina od rođenja Muhammeda, a.s.

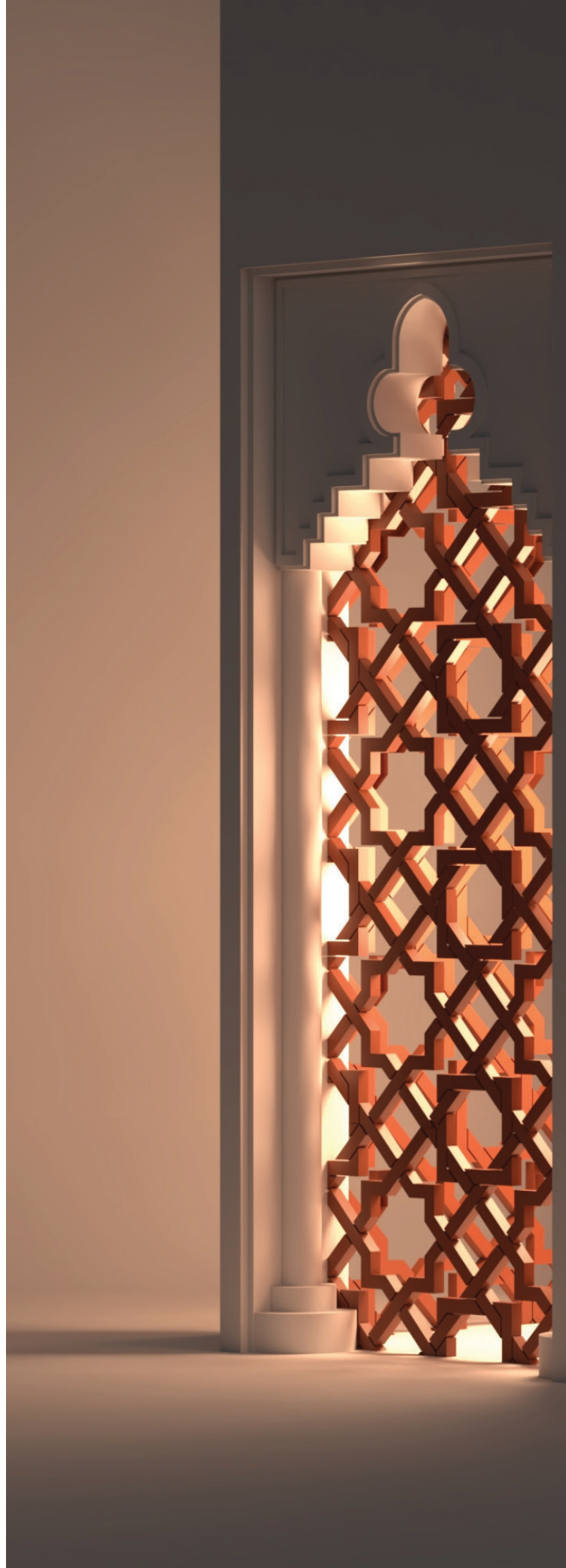
Piše: Faruk Terzić

Prema hidžretskom (lunarnom) kalendaru, navršilo se 1.500 godina od rođenja Poslanika milosti, Muhammeda, neka je mir i blagoslov na njega.

Islamski kalendar zasniva se na mjesečevim mjenama, pa je svaka hidžretska godina kraća od sunčeve (gregorijanske) za desetak dana. Zbog toga ovaj veliki jubilej dolazi ranije po hidžretskom računanju vremena, dok će se prema solarnom kalendaru 1.500-ta godišnjica rođenja Allahovog Poslanika, a.s., obilježiti tek oko 2070. godine.

Ovaj podsjetnik poziva nas na zahvalnost i ljubav prema Allahovom miljeniku, čija svjetlost i danas obasjava put čovječanstvu. Muhammed, a.s., ostaje primjer istinske milosti, pravednosti i plemenitosti, a njegova poruka i dalje upućuje i inspiriše srca miliona ljudi širom svijeta.

Neka nas ovaj jubilej ohrabri da se još snažnije povežemo s njegovim životom i sunnetom, te da iznova osvježimo svoju odanost Allahu i ljubav prema Njegovom Poslaniku a.s..

DŽEMATSKE AKTIVNOSTI

Oslo: Ambasadorica BiH u posjeti našoj džamiji

U posjeti nam je bila ambasadorica Bosne i Hercegovine u Kraljevini Norveškoj, dr. Hoda Dedić, u pratnji konzula gospođe Jelene Arifi-Keketović.

Razgovaralo se o aktivnostima naše zajednice, projektima Ambasade te nemilim događajima u našem gradu. Zahvaljujemo ambasadorici i konzulu na posjeti i interesovanju za naš rad, te se radujemo nastavku dobre saradnje.

Našoj Ambasadorici želimo mnogo uspjeha u daljem radu i misiji u Norveškoj.

Imami IZB u Norveškoj u posjeti Reisul-ulemi

Reisul-ulema Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini Husein-ef. Kavazović primio je sredinom jula ove godine imame i muallimu IZ Bošnjaka u Norveškoj, u pratnji muftije za Zapadnu Evropu Senaid-ef. Kobilice.

DŽEMATSKE AKTIVNOSTI

Delegaciju su činili: muallima Velisa Salihović te imami Ibrahim-ef. Šabić, Aladin-ef. Mujezinović, Ahmed-ef. Modrić, Faruk-ef. Terzić, Derviš-ef. Varešlija, Osman-ef. Mehmedović i Edin-ef. Mezit. Prisutni su se predstavili reisul-ulemi i prezentirali svoje aktivnosti unutar Islamske zajednice u Norveškoj (IZBN), ukazavši na specifičnosti svog rada.

Reisul-ulema je zahvalio na njihovom predanom radu te naglasio da je IZB u Norveškoj u prethodnom periodu napredovala.

Pohvalio je njihovu otvorenost prema društvu i drugim zajednicama.

Reisul-ulema je ovom prilikom ukazao i na potrebu da imami i muallime uvijek trebaju biti posvećeni misiji prezentiranja islama i islamskih vrijednosti u zemljama u kojima žive i da ustrajavaju na očuvanju bosanskog jezika; da razvijaju Zajednicu shodno potrebama mjesta i vremena u kojem živimo i da budu pomoć muftiji u njegovom novom zadatku i ulozi koju je dobio od Zajednice.

Trondheim: Otvorena najsjevernija bošnjačka džamija

Na "vrhu Evrope", u Trondheimu, sinoć je svečano otvorena najsjevernija bošnjačka džamija na svijetu.

Džemat Trondheim, osnovan 1994., nakon godina podstanarstva 12. novembra 2024. kupio je vlastiti objekat i, uz stotine sati volonterskog rada, pretvorio ga u toplu zajedničku kuću. Danas okuplja preko 440 pojedinačnih članova (djece i odraslih) u Trondheimu i okolini, a zajedno s Brattvågom više od 700 vjernika.

Prve generacije su se upoznale još u izbjegličkim kampovima devedesetih; temelje su postavili imami Alija Halilović i rahmetli Ferid-ef. Talić; potom su kontinuitet poštovano čuvali studenti koji su povremeno boravili u džematu — sve do dolaska Osman-ef. Mehmedovića 2017. godine.

U ime domaćina prisutnima se obratila predsjednica džemata Jasmina Fazlić.

Svečanosti je prisustvovao muftija za Zapadnu Evropu Senaid-ef. Kobilica, koji je otvorenje nazvao "velikim danom i velikim uspjehom" za

bošnjačku zajednicu u Norveškoj.

– Ovo je trenutak ponosa: složnost džematlija, požrtvovanost vakifa i predani rad imama i izvršnih odbora krovne organizacije i džemata pretočili su se u konkretan, trajni vakuf. Islamska zajednica Bošnjaka u Norveškoj jedina je u dijaspori u potpunosti centralizirana krovna organizacija pod okriljem Islamske zajednice, što nam daje snagu, red i kredibilitet u saradnji s norveškim vlastima – kazao je muftija Kobilica.

Posebno je istakao rad fonda "Emanet" na nivou IZBN-a, koji je postao pouzdan mehanizam za kupovinu i razvoj vakufa širom Norveške.

– Geografska pozicija ove džamije – ovdje, na sjeveru – je svjedočanstvo ustrajnosti našeg naroda, te vjere da islam i bošnjačka kultura

mogu živjeti punim plućima i na krajnjem sjeveru – poručio je muftija Kobilica.

Muftija je uputio čestitku timu koji je obavio najteže poslove, svim vakifima, vrijednim imamima, odborima i porodicama koje su strpljenjem i razumijevanjem stajale iza njih.

– Ovo je naš zajednički uspjeh i emanet budućim generacijama – dodao je muftija za Zapadnu Evropu.

Imam džemata, Osman-ef. Mehmedović, zahvalio je vakifima, izvođačima i svim džematlijama koji su zajedništvom i žrtvom pretvorili plan u djelo.

– Imati vlastitu džamiju znači imati stalnu adresu i sigurnost — mjesto gdje se uči, odgaja i pomaže.

Ovdje ćemo čuvati mekteb i omladinu, graditi solidarnost kroz iftare, humanitarne akcije i svakodnevni život komšija. Ovo je generacijski projekat našeg naroda na sjeveru: vakuf koji će, uz Božiju pomoć, držati na okupu našu vjeru, jezik i kulturu – kazao je Mehmedović. Topla, svečana atmosfera, obilježila je cijelu večer.

Puštanje u funkciju najsjevernije bošnjačke džamije nedvosmisleno potvrđuje da su složnost i odgovornost najčvršća garancija našeg kontinuiteta.

DŽEMATSKE AKTIVNOSTI

RADOVI NA RENOVIRANJU DŽAMIJE U

TRONDHEIMU

Osman ef. Mehmedović

Radovi na renoviranju naših džamijskih prostorija su u toku i možemo reći da je veliki dio posla obavljen. Cjelokupni prostor je nekoliko puta okrečen i ofarban. Pomogli su nam naši moleri ali i džematlije koje se razumiju i kojima nije stran taj posao. Ofarbani su i okviri prozora, tako je stolarija osvežena i izgleda kao nova. Unutrašnja vrata smo izbacili i kupili nova.

U Norveškoj je često puta isplativije kupiti novo nego staro popravljati. Mnogo posla oko preciznih radova. Ipak, naši majstori su sve lijepo odradili.

Kada smo kupili nove prostorije, na prvi pogled, na plafonu smo uočili mnogo instalacija, najčešće su to bile cijevi za prečišćavanje zraka što nam je predstavljalo veliki izazov. Naši majstori su neke cijevi skratili, a za neke konstruirali pregrade i kutije (kase), te „sakrili“ gotovo sve te cijevi da to izgleda lijepo.

U objektu su bila industrijska svjetla kao u stovarištima pa smo sva svjetla zamijenili novim. U svim prostorijama su nove utičnice i prekidači. Tu su i novi digitalni termometri za podno grijanje.

Naše prostorije će imati dva odvojena, odnosno posebna toaleta, muški i ženski. Naručena su posebna ogledala. Planirano je da se u toaletima

sve zamijeni, da ne ostane ništa od stare sanitarije. Za abdesthanu je naručeno posebno korito za uzimanje abdesta koje će biti dovoljno dugo da dvije osobe mogu u isto vrijeme uzimati abdest. Imat ćemo i dvije česme koje će se lijepo uklopiti u abdesthani.

Veliki dio posla također je i čišćenje prostora i odvoženje smeća. Naše džematlije su nam posuđivale prikolicu, te se aktivno uključivali u poslove oko čišćenja. Zahvaljujemo se i svima koji su čistili i održavali prostor čistim što je uveliko olakšavalo majstorima da bez usporavanja odrade svoj dio posla.

Sa našim džematlijama odredili smo pravac kible, kako bismo kod postavljanja tepiha vodili računa o ispravnom pravcu.

Pošto je prostor u prizemlju te u sklopu kompleksa od preko 20 stanova, znajući da opštinski radnici u zdravstvu često prolaze pored objekta, morat ćemo na određen način naći praktično i estetsko rješenje na prozore. Odlučili smo da nećemo totalno zamagljena stakla zbog svjetlosti i otvorenosti i da ćemo na prozore staviti neku vrstu žaluzina.

Pričamo o mihrabu i mogu li naši majstori nešto napraviti. Također i u društveni

kutak gdje ćemo postaviti televizor i održavati mekteb, planiramo koristiti tradicionalna šilteta, ili taburea, a možda napraviti sećiju ili nabaviti kancelarijske stolice kako je već urađeno u našim bošnjackim džamijama i centrima u Norveškoj.

Naš prostor po veličini je skroman pa je važno da maksimalno iskoristimo svaki kvadrat.

Nadamo se, uz Božiju pomoć, da ćemo u slijedećem broju BH Glasnika, imati fotografije finalnog izgleda naših lokala, sa prostrtim tepisima i kompletno uređenim prostorom.

Islamska zajednica Bošnjaka
u Norveškoj

Završnica mekteba u Brattvågu 2024/25.

Četrnaest redovnih polaznika mekteba u Brattvågu, prisustvovali su završnici mektebske godine koju smo tradicionalno upriličili u mjesecu junu.

Polaznici su bili raspoređeni u dvije starosne grupe. Iako je mekteb bio jednom mjesečno, vrijedni roditelji su pripremali zadaće sa djecom, što je bilo vidljivo i kod usvojenog znanja i naučenih sura.

Završnicu smo koncipirali da djeca odgovaraju na postavljena pitanja i tako pokažu nivo postignutog znanja. Roditelji su bili zadovoljni postignutim. Nakon službenog programa, uslijedilo je čestitanje i zakuska za sve prisutne.

Završnica mekteba u džematu Trondheim

P olovinom juna 2025. godine, imali smo mektebsku završnicu za redovnih 14 polaznika u mektebu u Trondheimu. Mekteb se održavao u pravilu, tri puta mjesečno, jednom sedmično. Sva djeca su u jednoj grupi pohađala mektebsku nastavu.

Možemo reći da su i u 2024/25. mektebskoj godini naši polaznici pokazali pristojno znanje iz ilmihala. Zahvaljujemo se i roditeljima čija zasluga je da su mekteblije redovno dolazile na mektebsku nastavu. Naša učionica je multimedijalno opremljena, pa smo osim teorijskog znanja po programu iz ilmihala imali priliku da pogledamo korisne

sadržaje i lekcije o islamu kroz crtane filmove, fotografije i dokumentarne filmove prilagođene djeci. Kraj mektebske godine smo ozvaničili skupom sa roditeljima kroz ispitivanje učenika o onome što su naučili kroz mekteb. Poslije zvaničnog dijela programa, djeca su dobila ulaznice za trampoline park, gdje su uživali u svojim radostima, a roditelji su se družili uz kahvu i pazili da sve prođe u najboljem redu.

Džemat Kristiansand: Druženje za žene

U subotu, 13. septembra upriličeno je druženje za žene ovog džemata sa muallimom Velisom Salihović.

Druženje je započeto učenjem Kur'ana, tačnije sure Jasin, čije su sevape od učenja poklonile pred duše džematlija koji su preselili na ahiret iz ovog džemata.

Druženje je nastavljeno uz lijepu atmosferu i besjedu, prilikom čega je muallima održala predavanje na temu: "Običaji i vjera u životu kod muslimana". Druženje je krunisano zakedničkim klanjanjem akšam-namaza.

Zahvaljujemo hanumama džemata Kristiansand na odzivu i toploj dobrodošlici i nadamo se, akobogda, i budućim lijepim susretima.

ISLAMSKA ZAJEDNICA BOŠNJAKA U NORVEŠKOJ

DŽEMAT DRAMMEN

VAS POZIVA NA SVEČANOST

U ČAST HEROJA

26.10.2025.

17:00h

Svečana dvorana
hotela SUNDVOLDEN

Dronningveien 2,
3531 Krokkleiva

Dr. Nedžad Grabus,
sarajevski muftija

Prof. Izet ef. Čamdžić
Gl. imam MIZ Zavidovići

Hafiz Amir ef. Mahić
Gl. imam MIZ Kozarac

U programu učestvuju:

Ibrahim
Bilčević

Armin
Muzaferija

Voditeljica
programa:
Dalila Omerović

Džematski
Hor

Djeca i omladina
iz našeg džemata

Dobro nam došli

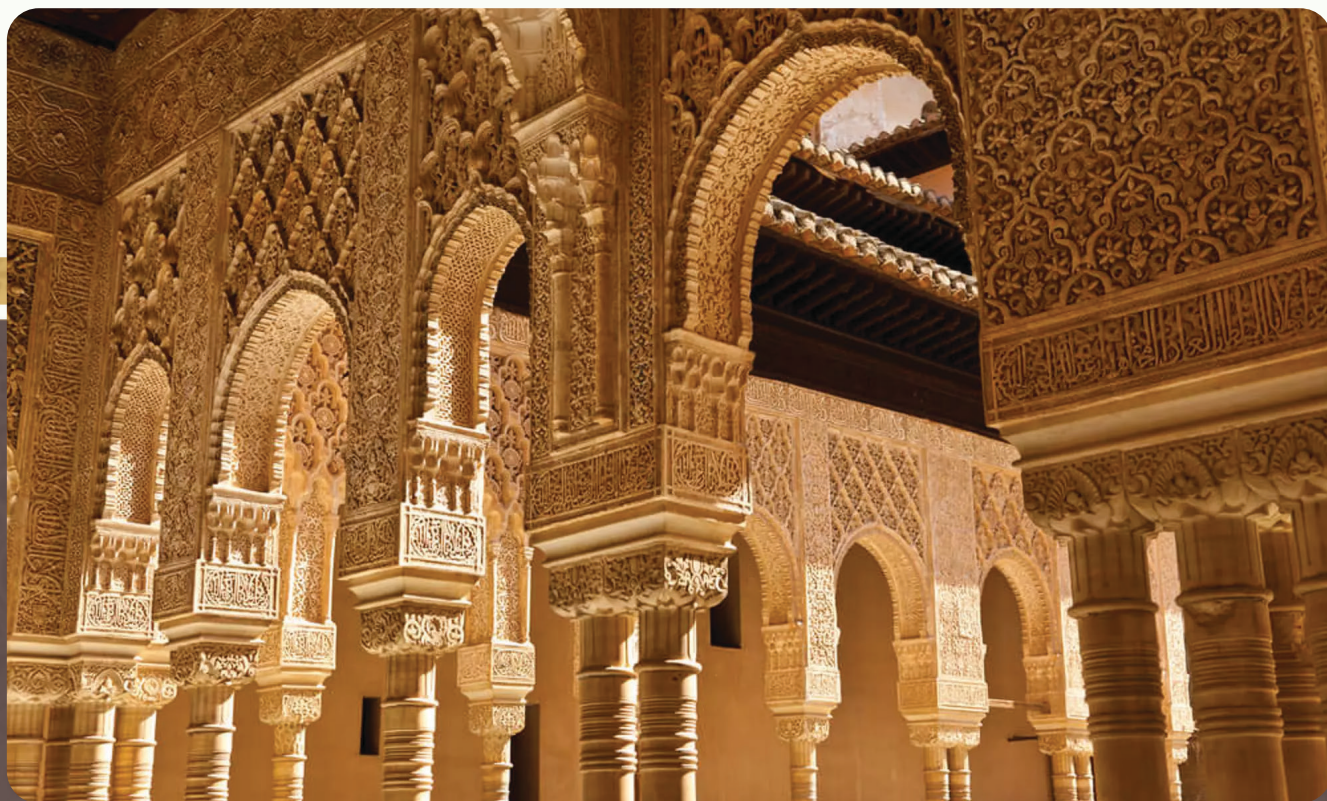
SJEVERNI DIVAN

Pripremio: mr. Mirza Ajdinović

GRANADA

TRAGOM JEDNOG PUTOPISA IZ 1927. GODINE

Ovoga ljeta ponovo sam posjetio Granadu i njen dragulj Alhambru. Iako to nije bio moj prvi susret s ovim gradom, i ova posjeta ostavila je snažan utisak na mene.

Na početku sam poželio napisati vlastiti osvrt na svoje putovanje, sa vama podijeliti dojmove i slike koje su mi ostale u sjećanju, ali sam naknadno naišao na jedan izvanredan putopis, objavljen davne 1927. godine u norveškom listu Aftenposten.

Taj tekst me toliko oduševio i očarao svojom ljepotom i dubokim divljenjem Granadi i Alhambri, da sam odustao od prvobitnog plana da pišem vlastiti prikaz. Umjesto toga, odlučio sam prevesti ovaj dragocjeni putopis i podijeliti ga s vama, da zajedno, kroz riječi jednog zaljubljenika iz prošlog stoljeća, ponovo osjetimo čaroliju Anadaluzije.

Aftenposten, četvrtak 28. juli 1927.

Ljepotica Granada (GRANADA LA BELLA)

za "Aftenposten" M. Ehrenpreis

Utisci iz grada na čijem se obzorju ljube nebo i zemlja, i Alhambre, zdanja koje svjedoči o veličini i ljepoti maurske baštine.

Granada je san koji se pretvorio u stvarnost. Pejzaži, arhitektura i tragovi historije, izlili su obilje ljepote na ovaj komadić zemlje i proželi ga vječnim vrijednostima. Susret sa ovim gradom nije tek prolazna putnička epizoda; to je doživljaj za cijeli život, trenutak koji se ne zaboravlja.

Možda sam ovdje pronašao ono legendarno mjesto o kojem sam sanjao još od djetinjstva, mjesto gdje se, prema staroj izreci, nebo i zemlja dotiču. Španski pjesnik Manuel Reina pjeva o Granadi: „To je zemlja gdje sunce ljubi krajolik.“

Onaj ko osvane na uzvišenju Alhambre, osjeti se kao da je prenesen u svijet snova, čudesan i uzvišen, paradoksalan i nestvaran poput bajke.

U rano jutro horovi slavuja pozdravljaju novi Božiji dan svojom dirljivom pjesmom. Zrakom se šire rajski mirisi bijelog jasmína, vatrenocrvenih ruža, plamtećih cvjetova nara i modrih perunika. Potoci žubore u svitanje, a njihovo tiho kolo prati svečana šutnja čempresa.

Ponosni tornjevi Alhambre i Generalife uzdižu se veličanstveno iznad užarene šume brijestova, a nad svime blista vječni snijeg Sierra Nevade, poput bijelog svečanog vela.

Granado, grade ljepote, zarobila si me svojim čarima; bliska si mi kao drago ljudsko biće. Zračiš silinom koja mi trese grudi. Iz tvoga neba i tvoga sunca, iz tvojih palača i tvojih sjećanja, iz Sierra i Vege, iz tvojih ljudi i tvoga svakodnevnog života izbija pjesma, pjesma koja me uspavljuje i budi u isti mah.

U tebi ima nešto što se prostire daleko izvan tvojih zidina i tvoje historije. Iz tvog istrošenog kamenja i živih izvora dolazi mi dah davne mudrosti Istoka. Dok slušam tvoje šumove i žubor, osjećam kako se u njima ogleda i melodija mog vlastitog života.

Nisam dijete tvoje vjere; moju dušu nisu hranili tvoji duhovni izvori, niti je tvoja katedrala podignuta za moje nebeske čežnje. Mene je sa jednog drugog svetog brda dotakao Božiji glas. Ali tvoja pjesma dolazi iz iskona, iz predjela koji leži s onu stranu granica historije. Ti nosiš živo poslanstvo meni, svima nama, poslanstvo Istoka.

Naučio sam voljeti tvoje nježne melodije i tvoje tihe osame, tvoje blagoslovljene prostore, tvoje ljude koji ponekad mucaju, a opet govore mudrost; tvoju tajanstvenu čežnju i tvoju toplu vjeru; tvoju odanost običaju i tvoje patrijarhalne porodice. S otvorenim srcem hodam tvojim visinama i ponizno slušam tvoja kazivanja.

U jutarnjim satima prolazim kroz voćnjak bade-ma između Alhambre i Generalifa (jedine šume na koju sam naišao u ovoj zemlji siromašnoj drvećem), i osjećam kako njegove krošnje kucaju zajedno sa srcem Granade i Andaluzije. Nigdje se tako snažno ne može doživjeti jedinstveni duh ovoga grada, koji je još od vremena Maura ostao gotovo isti.

Ovdje nema sevilske razdragane svečanosti, niti toledske ozbiljne tjeskobe. Nema ni hladne grandioznosti katedrala, niti pozorišno režiranih procesija Tijela Kristovog (Corpus Christi), koje su baš za mog boravka ispunile grad bukom i sjajem. Jednako daleko odavde je i ona surova divljina koja dolazi do izražaja na areni koride.

Tihe dvorane i dvorišta Alhambre zrače nepogrešivom i neprolaznom mudrošću Istoka. Tu se čovjek osjeti kao kod kuće. Alhambra, jedno od velikih čuda svijeta, možda je najpotpuniji izraz orijentalnog osjećanja života.

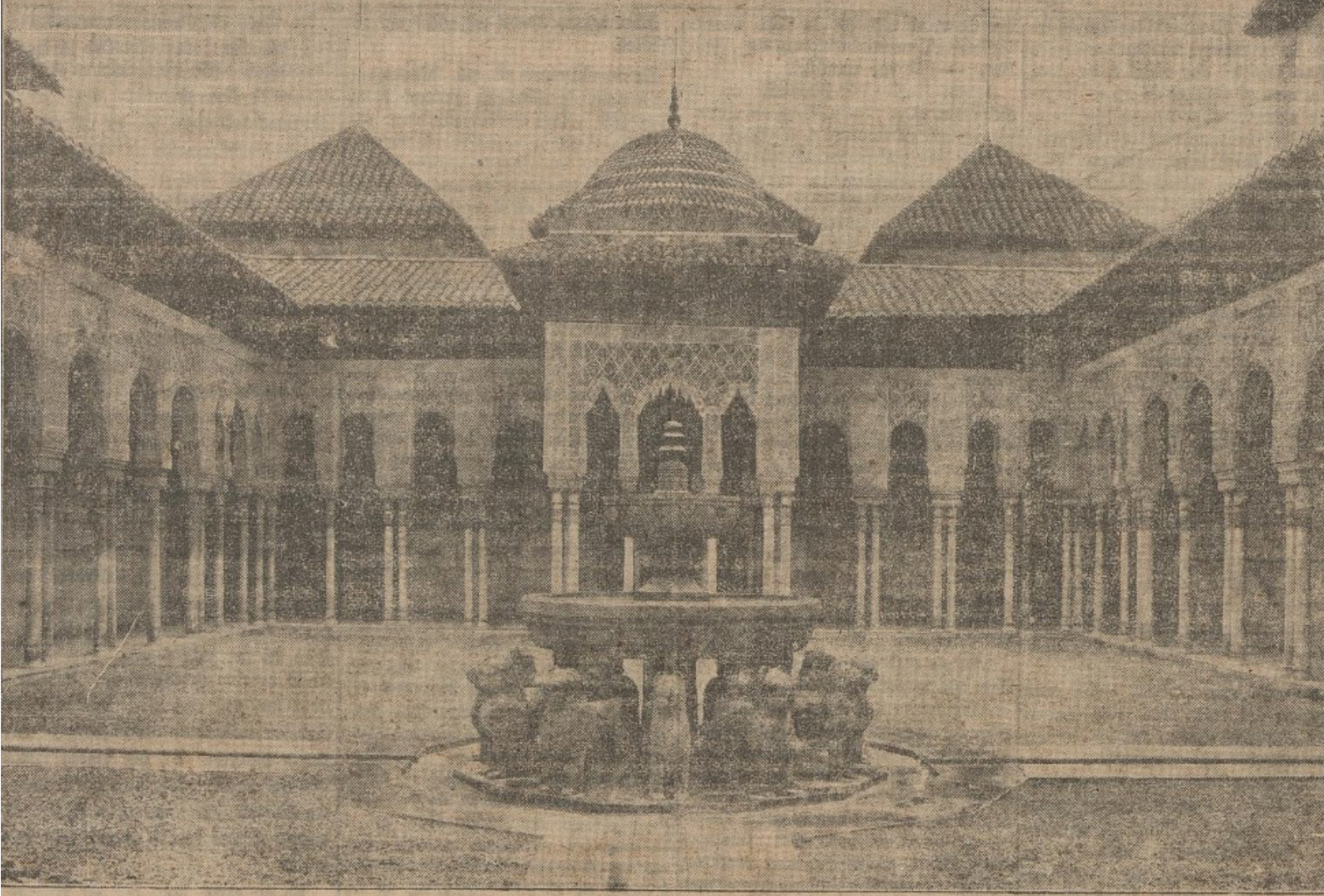
Nijedna građevina nikada nije govorila mojoj duši tako jasno, nikada mi arhitektura nije dala tako dubok uvid u unutarnje biće jedne kulture i njezin pogled na život. Čini mi se da nikada ranije nisam

mislio niti osjećao s tolikom dubinom. Nakon mog prvog posjeta Alhambri zapisao sam nekoliko kratkih bilješki u svoj dnevnik, i donosim ih ovdje. Nastale su u onom svježem trenutku, pod neposrednim dojmom: Ovdje se čovjek osjeća sretno i mogao bi poželjeti da ostatak svog života prosanja u ovoj zadivljujućoj, ljepotom ispunjenoj tišini. Ovdje se spaja jednostavno sa uzvišenim, zemaljsko sa vječnim, u tihom skladu. Ovdje vlada spokoj i osjećaj blaženstva što se uzdiže do nebesa, svijetli nad ovim dvorištima, mirisnim od mirte i procvalih ruža. Zlatno lišće mirte i noćne zvijezde pjevaju zajedno u vrtovima Alhambre. Uprkos svojoj veličini i snazi (Alhambra izvana izgleda poput tvrđave), cijela građevina djeluje tako lahka, tako nježna i krilata, kao da je oslobođena zemaljske težine. Sva raskoš prirode, u bojama i oblicima, neiscrpno je prisutna ovdje: svjetlost i prozračnost, čvrsto i promjenljivo, sve je ovjekovječeno u ornamentima, u krivinama linija, u spiralnim arabeskama, u lahkom luku svoda, u dubokoj simetriji stubova.

Ovdje je vječna ljepota koja prevazilazi monumentalnu težinu. Masivnost je pobijedena u krivuljama linija, u njihovim nježnim zavojima, u lahkom luku svodova i u dubokoj simetriji stubova.

Ovdje je materija nadvladala samu sebe.

Biti sretan znači iscrpiti punoću života, dati smisao postojanju, svim bojama i mirisima zemlje, a istovremeno uzdignuti pogled prema nasmijanom nebu nad nama. To je, čini mi se, najdublji smisao graditeljskog umijeća.

Kakav nadzemaljski mir u ovom vrtu mirte! Ovdje je čovjek gotovo rukama hvata vječnost, ovdje je nebo nasred zemlje. Ovdje se oslobađa od težine historije i politike, od zamućene stvarnosti. Ovdje se živi slobodnim, rasterećenim životom, životom u blaženstvu!

Mirisi mirte, vedrina neba i pjesma slavuja. Oh, kad bi umjetnost mogla svima nama podariti ovakav mir! Kakva pobožnost, kakva goruća unutarnja iskrenost, kakvo kosmičko stapanje duše i prirode! Čini mi se kao da velika djela historije ustaju iz ovih zidina. Sve opušta, šumi i šapće oko mene, i čini mi se kao da čujem kako posljednja tišina nestaje. Kad vidim tvoje linije, tvoja remek-djela, tvoj mramor i tvoje zvijezde, vidim kako tvoj duh stupa naprijed.

Alhambra je više od samog spomenika: ona je propovijed, jedno postojanje. Ona nosi harmoniju, najbogatiju granu arapske kulture, ostavljajući nam neprolazan izraz svoje prošlosti, jedanput duboko usađen u sami život.

Kazali su da su zidovi Alhambre satkani od okamenjene čipke. Doista, s pravom se može reći da je to osjećanje Istoka pretočeno u kamen. To je pogled na život koji stoji u potpunoj suprotnosti sa kršćanskim: ovdje se stvarnost ne nadilazi mističnim bijegom od svijeta, nego nastojanjem da se sama stvarnost proširi i oplemeni. Kada život postane tijesan i težak, on širi svoje granice i nastoji obuhvatiti što više ljepote i dubine. Istočnjak ne bježi od zemlje kada mu srce čezne za nebom, on od zemlje stvara nebo, koliko god to može, uči maštu i sabranu pažnju da prevaziđu ograničenja stvarnog.

Ovaj osjećaj života stoji nasuprot zapadnom. Ovdje je sve okrenuto vanjskom, prema svijetu, a ne povučeno u unutrašnjost. Iz samih dubina duše izvire naglasak na život. Čovjek ovdje ne osjeća sebe kao Adema prognanog iz raja, koji luta da pronade izgubljeno.

On pušta korijenje u zemlji i gradi svoj raj tu gdje jeste. Ovaj pogled na život ne kaže: „Sreća je tamo gdje te nema,“ nego: „Sreća je ondje gdje jesi, tu je možeš stvoriti.“

Život se ovdje oblikuje u pojmu doma i toplini porodice. Taj dom nikada nije zatvoren niti skučen, u njemu ima mjesta za svu raznolikost života. On se može širiti beskonačno, ispunjavati se ljepotom zemlje i bogatstvom neba. Priroda nije neprijatelj kojeg se treba bojati, ona je tu da proslavi život.

I tako čovjek satima luta kroz dvorane i dvorišta Alhambre, slušajući ovu nijemu, a opet rječitu propovijed o životu i sreći, o istočnom pogledu na svijet, ovdje zauvijek upisanu u kamen.

Stojim u Sali Ambasadora (Sala de los Embajadores), okružen blistavom ljepotom ove odaje. Ovdje je maurska graditeljska umjetnost dosegla svoj vrhunac. Ova dvorana je poput pjesme isklesane u kamenu: zidovi šapću tihiu himnu životu, a kupola, najljepša među svim Alhambrinim kupolama, uzdiže se kao moćno svjedočanstvo čovjekove čežnje za visinama. Tri puta po tri niše otvaraju grad i nebo, unoseći ih u ovu dvoranu, gdje se sve stapa s krajolikom i pulsom života. Panorama se mijenja poput šarene igre svjetla i oblika.

Preda mnom blista bijeli mramor, svjedok vremena kada su ovdje boravile najuglednije maurske porodice. Dolje se nazire dolina rijeke Darro, obrasla čempresima i obavijena tišinom. Na padinama iznad uzdiže se Albayzín, gdje se i danas, među zelenilom, naziru kule i kuće čiji stanovnici žive u ritmu minulih stoljeća. Sa druge strane uzdiže se stara tvrđava Alcazaba iznad ravnica prekrivenih maslinjacima, a kroz jednu od niša osmijehuju se i mame čudesni vrtovi Generalifa, maurskog Rajskog vrta.

U ovoj dvorani odigran je i posljednji čin svjetske historijske tragedije Maura. Godina je bila 1492., kada je sunce Andaluzije posljednji put obasjalo sretno i rascvjetano maursko carstvo.

Još od onog dana kada je oslobođeni Berberin Tarik na malim brodovima prebacio sedam hiljada ljudi iz Sjeverne Afrike na obale Španije, moć Maura rasla je iz generacije u generaciju. Nastao je niz malih država, Sevilja, Kordoba, Toledo, Granada i druge. Cvjetali su umjetnost, poezija i nauka. Stvoren je uzoran kulturni prostor, potpuno različit od svega što je španska kultura ili ostatak Zapada smatrao svojim.

SJEVERNI DIVAN

Što se Andaluzije tiče, njen život i kultura i danas odišu maurskim naslijeđem, baš kao što i njen krajolik i priroda nose prepoznatljive, gotovo afričke crte.

Ali jednog kobnog dana ove su zidine bile svjedoci sloma maurskog carstva. Nakon osmomjesečne opsade, Granada, posljednje arapsko uporište na Pirinejskom poluotoku, pala je. 2. januara 1492. godine sultan Boabdil je posljednji put stajao u ovoj dvorani i predao zlatne ključeve Alhambre izaslaniku kralja Ferdinanda. Jedino što je molio bilo je da se kapija kroz koju je izašao nikada više ne otvori.

Nedugo zatim Boabdil je stajao na jednoj stijeni na zapadnom obronku grada, posljednji put gledajući Granadu i Alhambru, baš u trenutku kada je kardinal Pedro González de Mendoza podigao krstašku zastavu na kuli Torre de la Vela. Pri tom prizoru Boabdil je zaplakao.

„Nesretniče“, povikaše mu njegovi vojnici dok se ukrcavao na brod što će ga odvesti u Afriku. On je zaista bio jedan od najnesretnijih vladara u historiji. Dopustio je da bude istjeran iz zemaljskog raja koji je podigao Muhammed I, osnivač nasridske dinastije. Ni sam španski kralj Karlo V. nije mu mogao oprostiti taj čin. „Da sam ja bio Boabdil“, rekao je, „radije bih na tom mjestu izabrao smrt, nego da živim daleko od Granade.“

Jedne večeri posjetio sam ovu historijsku stijenu, Boabdilovu stijenu oproštaja, odakle se pruža očaravajući pogled na Granadu, od Alhambre pa sve do Sierra Nevade. El último suspiro del moro, „Posljednji uzdah Maura“, tako se naziva ovo tragično mjesto.

Osjećam kako me tišti unutar mene. Kao da i danas odjekuje daleki eho tog posljednjeg uzdaha. To nije bio samo uzdah Maura, to je bio uzdah jedne veličanstvene kulture, uzdah svjetlosti koja je obasjavala ovu obalu, možda i uzdah samog čovječanstva.

GRANADA LA BELLA.

For "Aftenposten" av M. Ehrenpreis.

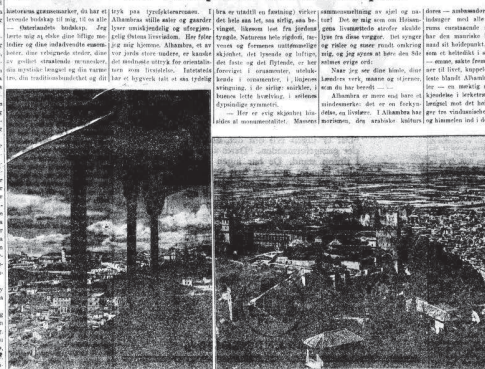

Fig. 1. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 2. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 3. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 4. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 5. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 6. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 7. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 8. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 9. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 10. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 11. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 12. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 13. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 14. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 15. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 16. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 17. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 18. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 19. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 20. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 21. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 22. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 23. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 24. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 25. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 26. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 27. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 28. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 29. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 30. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 31. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 32. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 33. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 34. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 35. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 36. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 37. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 38. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 39. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 40. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 41. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 42. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 43. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 44. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 45. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 46. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 47. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 48. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 49. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 50. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 51. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 52. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 53. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 54. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 55. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 56. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 57. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 58. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 59. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 60. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 61. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 62. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 63. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 64. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 65. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 66. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 67. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 68. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 69. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 70. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 71. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 72. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 73. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 74. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 75. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 76. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 77. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 78. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 79. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 80. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 81. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 82. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 83. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 84. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 85. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 86. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 87. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 88. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 89. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 90. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 91. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 92. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 93. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 94. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 95. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 96. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 97. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 98. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 99. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 100. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 101. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 102. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 103. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 104. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 105. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 106. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 107. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 108. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 109. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 110. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 111. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 112. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 113. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 114. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 115. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 116. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 117. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 118. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 119. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 120. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 121. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 122. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 123. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 124. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 125. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 126. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 127. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 128. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 129. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 130. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 131. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 132. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 133. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 134. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 135. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 136. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 137. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 138. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 139. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 140. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 141. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 142. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 143. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 144. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 145. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 146. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 147. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 148. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 149. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 150. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 151. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 152. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 153. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 154. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 155. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 156. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 157. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 158. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 159. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 160. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 161. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 162. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 163. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 164. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 165. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 166. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 167. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 168. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 169. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 170. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 171. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 172. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 173. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 174. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 175. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 176. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 177. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 178. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 179. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 180. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 181. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 182. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 183. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 184. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 185. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 186. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 187. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 188. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 189. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 190. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 191. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 192. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 193. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 194. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 195. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 196. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 197. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 198. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 199. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 200. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 201. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 202. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 203. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 204. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 205. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 206. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 207. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 208. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 209. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 210. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 211. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 212. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 213. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 214. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 215. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 216. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Fig. 217. Alhambra i kula de Gibralfaro.

Mustafa Ejubović

Šejh Jujo: mostarski velikan,
alim, pisac, muftija

“DA NIJE LJUBAVI PREMA DOMOVINI,
PROPALE BI SLABE ZEMLJE.”

Pripremio: Faris Suljić

Šejh Jujo – njegova eminencija:

Mustafa Ejubović – Šejh Jujo (Mustafa Yuyi B. Yusuf B. Murad Ayyubi-Zade Al-Mostari Al-Bosnavi)

rođen je u Mostaru 1651. godine, gdje završava osnovno obrazovanje i medresu. Od mladih dana krasi ga oštroumnost i nadprosječna inteligencija. Zabilježeno je da je i prije odlaska iz Mostara običavao da postavlja zahtjevna pitanja koja učenici ljudi nisu mogli da riješe. Nakon medrese (1677. ili 1678. godine) odlazi u Istanbul kako bi se školovao na najprestižnijim ustanovama visokog obrazovanja, te ispunio svoje težnje prema nauci. Nedugo nakon diplomiranja postaje profesor medrese u Istanbulu i ubrzo stiče glas vrsnog profesora. Učenici iz raznih istambulskih medresa bi dolazili na njegova predavanja, a veziri i ugledni ljudi su slali svoje sinove da ih Šejh Jujo podučava. Tokom obavljanja dužnosti primjećivao je dosta mahana u nastavnim metodama tadašnjih medresa, njihovu zastarjelost i zahtjevnost, pa se zalagao da razvije vlastitu nastavničku metodu, često koristeći svoje udžbenike.

Nakon petnaest godina u Carigradu, prima pismo od svojih poznanika iz Mostara, u kojem ga se moli da prihvati dužnost muftije mostarskog, pošto je tadašnji Hasan-efendija preselio na Ahiret. Poziv prihvata iz ljubavi prema domovini i

rodnoj grudi, ostavivši tako prosperitetnu karijeru profesora u glavnom gradu svjetske sile i naučnog centra svijeta. Za ovaj događaj se veže njegova izreka: „Da nije ljubavi prema domovini, propale bi slabe zemlje.“ U ulozi muftije bavio se rješavanjem zahtjevnih pitanja i izdavanjem fetvi. Bio je susretljiv svakome ko bi žudio za znanjem. U ljudima bi prepoznavao njihovu vrijednost i kvalitetu. Nije tolerisao loš govor o drugima pred njim, i o tome je rekao: „Kad bi neko imao hiljadu mana, a samo jednu vrlinu, nju spomeni, a ne spominji drugo, jer svaka se ovca vješa za svoj papak“.

Pored svoje funkcije ubrzo postaje i profesor u Karađoz-begovoj medresi u Mostaru. Predavao je, između ostalog, tefsir, hadis, islamsko pravo i retoriku (belegat). Uz to što je bio dostojanstven, prijatan, društven i istinoljubiv, usko povezana uz ličnost Šejh Juje je njegova izrazita skromnost. On bi, kako prenosi njegov učenik Ibrahim Opijač, lično posluživao svoje učenike u učionici, „u njoj ložio vatru, palio svjetiljku i lično meo.“ Autor je 27 djela, koja se tiču fikha (islamskog prava), logike, disputacije, filozofije, tefsira Kur'ana, astronomije, metrike i mnogih drugih oblasti. Običavao je da uzima retke iz knjiga učenjaka, kao i da piše na marginama knjiga, gdje

bi pisao kritike i ispravke. Prepisao je 42 djela na arapskom, turskom i perzijskom jeziku, tri jezika koja je govorio pored maternjeg bosanskog. Pošto je njegov opus širok i temeljit, njegova djela su značajna na više naučnih polja, poput djela iz logike i disputacije (primjer „Komentar Obuke iz logike i apologetike“ (Šarh ala Tehdibu l-mantiq we l-kelam)) islamskog prava (primjer „Ključ svrha o ogledalu institucija“ (Miftahul-husul), djelo o metodologiji fikha, koje ga je proslavilo kod uleme u Istanbulu), gramatike arapskog jezika (primjer „Savjeti Abdullahu“ (al Fava'id al abdiyya) udžbenik iz sintakse arapskog jezika).

U blizini nekadašnje šerijatske sudnice, prve sudske institucije u Mostaru i Sinan-pašine džamije, najstarije džamije u Mostaru, Šejh Jujo je dao da se sagradi dvospratni stambeni objekat, sa namjenom da u njemu žive kadije.

Šejh Jujo je preselio na Ahiret u svojoj 57. godini života, 16. jula, 1707. godine. Njegov mezar se nalazi u haremu preko puta džamije Ibrahim-age Šarića, u mostarskom naselju Luka. Osnovna škola u Mostaru nosi ime po ovom bošnjačkom velikanu.

Rad, trud i zalaganje

Šejh Jujo o sopstvenom zalaganju kaže: „Utrošio sam vrijeme koje iznosi mjeseci i godine čitajući djela iz ove nauke (fikh) u svojoj domovini. Tada sam imao između dvadeset i trideset godina života. Iz toga (studija) izvukao sam saznanja zbog kojih se potresaju umovi da bi ih postigli“.

Iz navedenog, imajući u vidu da ga je izrekao jedan od naših najvećih umova, mogu se izvući mnoge pouke za muslimane današnjice:

- Vlastiti trud ne treba minimalizirati, a njegovo isticanje nužno ne narušava skromnost.
- Za pristup oblastima bilo koje nauke ili zanata, potrebno je uložiti trud, vrijeme i pažnju.
- Biti vrstan u nečemu i vladati određenim oblastima je dugotrajan proces.

Stalno je bio zauzet sticanjem znanja. On sam kaže da je to bilo do te mjere da bi za vrijeme studija u Istanbulu prošla po sedmica dana, „a ja se ne bih raskomotio, ni pošteno naspavao“.

Znao je časni Kur'an od sure Ta'ha do kraja, i rekao je „da nisam mnogo zauzet naukom, cio Kur'an bih napamet naučio!“

Ibrahim Opijač, njegov učenik i prvi biograf, u biografiji o Šejh Juji prenosi:

„Ukratko, sve svoje vrijeme utrošio je u nauku i molitvu. Njegova pobožnost, između ostalog, sastojala se i u tome, da je on bio revnosan u vršenju namaza, i da nije izostavljao dnevne, ni noćne namaze.“

Koji su, kome i čemu prvaci jednog naroda?

„i oni prvi – uvijek prvi!“

oni će Allahu bliski biti“ (Sura El-Vakia)

Prvaci jednog naroda su oni koji su se izdigli iz kolotečine i svojim životnim djelima zalagali za univerzalne vrijednosti, za čovjeka i čovječanstvo koje teži nauci, moralu i Svemogućem Gospodaru. Isticanje prvaka je potrebno za izgradnju zdrave slike vlastitog identiteta, da bi naše težnje ličile njihovima, i da bi mi svojim postojanjem kultivirali dobre civilizacijske vrijednosti, tamo gdje jesmo i tamo odakle smo, a da gdje god da smo, da bdijemo i rješavamo pitanja našeg vremena i društvenog konteksta.

Završavam ovaj tekst dovom uvaženog Šejha Juje: **“Molim Allaha - neka mu je uzvišena vlast - da se svakom onom ko bude imao neriješenih pitanja u nauci, poslije moje smrti, otkriju na mome grobu!”**

Muftija Kobilica na sastanku s glavnim rabinom Norveške:

OSTATI NIJEM PRED NEPRAVDOM ŠALJE POGREŠNU PORUKU

Muftija Senaid-ef. Kobilica učestvovao u jednom od **2.000 događaja**, sastanaka i susreta **Sedmice Arendala**.

Velika većina Norvežana pokazala je jasnu empatiju, solidarnost i ljudskost prema civilnom stanovništvu Gaze, kroz okupljanja, demonstracije...

"Arendalsuka" – Sedmica Arendala je najveća godišnja norveška manifestacija posvećena demokratiji na djelu, koja se održava svakog augusta u prelijepom obalnom gradu Arendalu.

Tokom jedne sedmice, političari, poslovni, vjerski i drugi lideri, zajedno s organizacijama, medijima i angažiranim građanima okupljaju se kako bi razmijenili ideje, raspravljali o gorućim pitanjima i oblikovali politike budućnosti — sve u otvorenoj i inkluzivnoj atmosferi. Muftija Senaid-ef. Kobilica učestvovao u

jednom od 2.000 događaja, sastanaka i susreta Sedmice Arendala, na kojem je imao važan razgovor s glavnim rabinom Joavom Melchiorom, iz Židovske zajednice u Norveškoj.

Tema je bila međureligijski dijalog nakon 7. oktobra 2023. godine, uz poseban osvrt na odnos i ulogu vjerskih lidera u stanju rata, nepravde i gubitka nevinih života. Muftija Senaid-ef. je istakao da, za razliku od svog sagovornika, ne dijeli osjećaj "razočarenja u društvo" nakon 7. oktobra. Naprotiv, naglasio

je da je zahvalan i ponosan na norveški narod. Velika većina Norvežana pokazala je jasnu empatiju, solidarnost i ljudskost prema civilnom stanovništvu Gaze, kroz okupljanja, demonstracije i djelovanje usmjereno na zaštitu života.

On je naglasio da vjerski lideri imaju posebnu odgovornost da budu moralni kompas društva. Kada kao vjernici vidimo nepravdu i grubo udaranje na ljudsko dostojanstvo, moramo biti kristalno jasni i određeni. Ostati nijem šalje pogrešnu poruku.

Muftija je podsjetio da su norveški muslimani, kao i muslimani širom Zapada, godinama javno osuđivali terorističke napade koje su činili ekstremisti koji zloupotrebljavaju vjeru islam. Na isti način bi i lideri jevrejskih zajednica trebali jasno osuditi ratne zločine, genocid i etničko čišćenje koje provodi ekstremno političko vodstvo Izraela.

– Zaštititi život, osuditi nepravdu i pomoći potlačenima nije komplicirano pitanje. To su temeljne vrijednosti islama, kršćanstva, judaizma i drugih religija. Zato je razočaravajuće kada vjerski lideri ne zauzimaju jasan stav u vremenu kada se svakodnevno gube životi civila – rekao je Senaid-ef. Istovremeno je naglasio da vjerski lideri moraju davati nadu u teškim vremenima.

Vrata dijaloga se ne smiju zatvarati, iako ne mogu uvijek biti širom otvorena. Zbog budućih generacija nemamo pravo da ih zatvorimo.

– Imamo obavezu pred Bogom i pred našim narodima da pokažemo put i damo nadu. Moramo biti prisutni, a ne povlačiti se, i moramo ukazivati na ono što je ispravno – rekao je muftija Senaid-ef.

Muslimanska krovna organizacija "Muslimanska mreža za dijalog – MDN" zahvaljuje "Vijeću za saradnju vjerskih i svjetonazorskih zajednica – STL" što je omogućio ovaj važan razgovor. Smatramo da vjerski lideri moraju stajati zajedno u zaštiti ljudskog života, davanju nade i odbrani osnovnih moralnih principa.

Dijalog i povjerenje u fokusu: Sastanak sa policijskim rukovodstvom o sigurnosti muslimana

Oslo – U jeku povećane zabrinutosti nakon islamofobnog ubistva rahmetli Tamime Nibras Juhar i otkrivenih planova za teroristički napad na jednu džamiju, održan je važan sastanak predstavnika muslimanske zajednice sa čelništvom norveške policije.

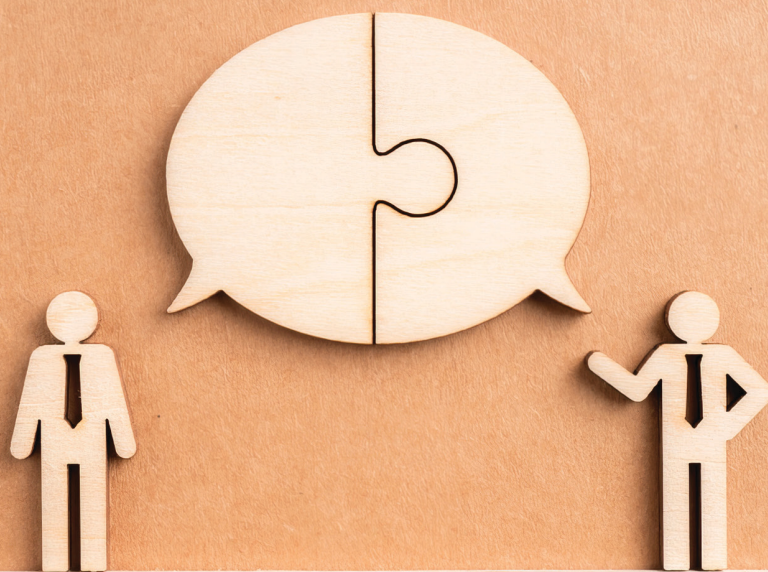
Sastanku je prisustvovao policijski direktor Håkon Skulstad, kao i policijska šefica Ida Melbo Øystese iz Policijske sigurnosne službe (PST). Razgovarano je o mjerama kojima se može osnažiti povjerenje i sigurnost norveških muslimana u vremenu obilježenom strahom i nesigurnošću.

“Zahvalni smo što je policijski direktor pokazao spremnost da sluša. Već sada vidimo pozitivan efekat tog pristupa. Na sastanku su iznesena brojna nova gledišta, a dobili smo i

obećanje o kontinuiranoj saradnji i praćenju situacije,” navodi se u saopštenju našeg tima.

Norveška, kako je naglašeno, ima dugu tradiciju i bogato iskustvo u dijalogu. Upravo taj put smatra se ključnim za prevazilaženje izazova sa kojima se društvo suočava.

“Naše izazove rješavamo zajedno. Potrebno je da jedni druge podržavamo i izbjegnemo stvaranje društva podijeljenog na ‘mi’ i ‘oni,’” poručeno je nakon sastanka.

Obilježena 14. godišnjica napada 22. jula: Sjećanje na mlade živote i opomena protiv mržnje

Oslo – U Oslu je održana komemorativna služba povodom 22. jula. Prošlo je četrnaest godina od terorističkog napada u kojem su ugašeni životi mladih ljudi ispunjenih angažmanom, nadom i vjerom u bolju budućnost.

Faruk-ef. Terzić, imam džemata Oslo je predstavljao muslimansku zajednicu na ovoj važnoj komemoraciji.

Tokom obilježavanja naglašeno je da su ekstremne ideologije smrtonosne jer rađaju mržnju, nasilje i ubistva nevinih – najčešće mladih koji žele razumjeti svijet i dati pozitivan doprinos društvu.

U znak sjećanja upaljene su svijeće za nadu, ljubav i hrabrost. Poruka okupljenih bila je jasna: svi imamo odgovornost, kao ljudi i građani, da se borimo za dostojanstvo i zajedništvo, te da ne ostanemo nijemi kada mrak pokuša zauzeti prostor u našem društvu.

MEDURELIGIJSKI DIJALOG

Dva sastanka sa ministrom vanjskih poslova: Fokus na Palestinu i Oljefond

Oslo – Predstavници Muslimanske mreže za dijalog (MDN) i Islamskog vijeća Norveške (IRN) sastali su se dva puta sa ministrom vanjskih poslova Espenom Barthom Eideom (Ap) kako bi izrazili duboku zabrinutost zbog aktuelne humanitarne katastrofe i kršenja međunarodnog prava u Palestini.

Tokom razgovora poseban naglasak stavljen je na ulaganja norveškog Oljefonda u kompanije koje imaju veze s izraelskom okupacijom i ratnim zločinima.

Predstavници MDN-a i IRN-a zahvalili su ministru na inicijativi da posjeti Rabita džamiju, na tome što je saslušao njihove zabrinutosti i što ozbiljno shvata postavljena pitanja. Zahvalnost je upućena i Rabita džamiji za ulogu domaćina sastanka.

MEĐURELIGIJSKI DIJALOG

*Glas protiv okupacije – za pravdu u Palestini.
Humanost iznad profita – zaustavimo ulaganja u okupaciju.*

Mladi i dijalog U FOKUSU NA ARENDALSUKA

Muslimanska mreža za dijalog (MDN)

*U vremenu polarizacije biramo
dijalog, a ne sukob!*

Arendal – Tokom manifestacije Arendalsuka, Muslimanska mreža za dijalog (MDN) učestvovala je u važnom razgovoru o mladima i načinu na koji radimo s njima.

Faruk Terzić je na panelu predstavio inicijativu „Muslimanski vodiči“ – mladi muslimani koji posjećuju škole i razgovaraju sa svojim vršnjacima o islamu. „Neprocjenjivo je kada oni koriste vlastiti jezik i iskustva kako bi gradili razumijevanje,“ istaknuo je Terzić tokom razgovora. Nakon događaja vezanih za spaljivanje Kur'ana u Norveškoj, MDN je održao brojne sastanke i seminare s mladima.

Tema tih susreta bila je kako mudro reagovati u takvim situacijama i zašto je dijalog uvijek najbolji put. „Mladi trebaju pozitivne uzore koji pokazuju da saradnja i razgovor daju rezultate. Islam nas uči da ih uključimo u naš rad i da ih pripremamo za budućnost – ne kopirajući naše vlastito odrastanje, već razumijevajući njihovu stvarnost danas,“ naglasio je Terzić. Posebna zahvalnost upućena je učesnicima panela, organizatorima i publici za korisne ideje i izuzetnu atmosferu.

Događaj je bio dio šireg programa Arendalsuka i fokusirao se na pitanje kako održati dijalog živim u vremenu sve veće polarizacije, te kako osnažiti djecu i mlade da biraju razgovor umjesto sukoba.

MEĐURELIGIJSKI DIJALOG

Oslo i lekcija za Evropu: Tamimina smrt nas obavezuje

U svojstvu muftije za Zapadnu Evropu, prisustvovao sam komemorativnom skupu i mimosjtnji u Oslu, gdje se više od 30.000 ljudi okupilo da oda počast Tamimi Nibras Juhar.

Piše: Senaid Kobilica

Ubistvo djevojke prepoznato je kao čin krajnje desničarskog terorizma. Sama ta činjenica – da je država javno i jasno imenovala zločin – nosi posebnu težinu. U vremenu kada se u mnogim evropskim zemljama oklijeva nazvati ekstremizam pravim imenom, Norveška je pokazala političku i moralnu jasnoću. Simbolika okupljanja bila je snažna.

Hiljade žutih ruža – Tamimina omiljena boja – podsjetile su na 22. juli 2011. godine i teroristički napad na Utøyi. Tada, kao i sada, cvijeće simbolizira

kolektivni otpor mržnji i potvrdu da društvo neće dozvoliti da nasilje oblikuje budućnost.

Poruke s ovog skupa nadilaze norveški nacionalni okvir i tiču se svih evropskih društava. Premijer Jonas Gahr Støre jasno je rekao: "Ne postoji ponosna, bijela Norveška. To je rasizam." Njegove riječi podsjetile su na jednostavnu, ali često zaboravljenu istinu: govor mržnje vodi nasilju, ekstremni stavovi rađaju ekstremne akcije, a laži o "drugima" završavaju u konkretnim zločinima protiv komšija i prijatelja. Naglasio je da je to terorizam.

To je lekcija koja ne vrijedi samo za Norvešku nego za cijelu Evropu.

Imam Faruk Terzić u svom obraćanju istakao je ono što često previđamo – šutnju. "Tišina hrani mržnju", rekao je. On je ukazao na svakodnevne situacije kada se islamofobija i ksenofobija prešućuju, banalizuju ili čak opravdavaju. Upravo u toj normalizaciji leži prostor iz kojeg niču ekstremističke ideje, podsjećajući da društvo mora reagovati mnogo prije nego što dođe do nasilja.

Još direktnija bila je Kamzy Gunaratnam, koja je preživjela teroristički napad na Utøyi. Ona je upozorila da teroristi nisu uvijek "monstrumi negdje daleko". Često su to naši poznanici, kolege, komšije. Njene riječi su razotkrile ono što Evropa nerado priznaje: najveći problem nije samo nasilje ekstremista, nego šutnja okoline koja im omogućava da rastu.

– Time smo zakazali i pred Tamimom – rekla je. Njena poruka je jasna – odgovornost nije samo na počinocu, nego i na društvu koje je propustilo šansu da prevenira zlo.

Priča o počinocu Đorđu Wilmsu posebno uznemirava. Mladić od 18 godina, dijete migranta, njemački državljani, aktivan sportista – ruši sve stereotipe o "tipičnom teroristi". Njegov slučaj pokazuje da radikalizacija može nastati bilo gdje i da ekstremizam nije uvijek "uvoz" izvana. To je ozbiljno upozorenje evropskim društvima koja i dalje misle da je terorizam uvijek problem "drugih".

Poruka se mogla iščitati i iz same organizacije skupa. Komemoracija nije bila isključivo inicijativa muslimanske zajednice, već zajednički angažman Centra protiv rasizma, Vijeća za vjerske i životne zajednice, Muslimanska mreža za dijalog i brojnih drugih organizacija. Upravo taj savez pokazuje da mržnji ne može parirati izolirana grupa, već samo društvo u cjelini. Posebno me obradovalo prisustvo sveštenika Srpske pravoslavne crkve u Oslu, Dragana Jovanova.

Njegov mladalački duh i spremnost na otvoren razgovor ulijevaju nadu da nova generacija vjerskih lidera može graditi odnose oslobođene tereta prošlosti. Upravo jedan ovakav susret pokazuje da se

povjerenje i suživot gradi kroz iskrene, ljudske geste. Ali postavlja se pitanje: hoće li se sve završiti na simbolici ruža i snažnim govorima? Ili će se ta energija pretočiti u stvarne politike – u obrazovanju, prevenciji, regulaciji digitalnog prostora, jačanju povjerenja među zajednicama? Ako ostanemo samo na gestama, rizikujemo da zaboravimo ono što nas je okupilo, a tada će nasilje ponovo pronaći svoj trenutak.

Norveška prijestolnica je simbol evropske dileme: znamo pokazati saosjećanje, ali često izostane djelovanje. Tamimina smrt nam ne ostavlja prostora za pasivnost. Ona nas obavezuje da mržnju prepoznamo na vrijeme, da joj stanemo na put, da društvo učinimo otpornim na njene oblike i da ne dopustimo da se tišina ponovo plati nečijim životom.

Sigurnost nikada nije besplatna, pravda se ne podrazumijeva sama od sebe, a šutnja uvijek ima cijenu. U ovom slučaju, cijena je bila život jedne mlade djevojke. Zato Tamimina smrt ne smije ostati samo tragična uspomena. Ona mora biti obaveza – da Evropa pronađe hrabrost da se suoči s mržnjom i da je pobijedi.

MEĐURELIGIJSKI DIJALOG

MEĐURELIGIJSKI DIJALOG

AKO PARIZ MOŽE, ZAŠTO NE BI MOGLI I OSTALI:

Istina o Srebrenici nije "tuđa istina"

Piše: Senaid Kobilica

Evropski identitet nije potpun bez priznanja jedne strašne činjenice – genocida koji je počinjen pred evropskim očima. I šta sad? Sad je red na druge.

U vremenu kada se istina često relativizira i kada se kolektivno sjećanje zamjenjuje selektivnim zaborom, postavljanje spomenika žrtvama genocida u Srebrenici u samom srcu Pariza je, bez pretjerivanja, novo poglavlje u evropskom suočavanju s prošlošću.

Nije ovo trijumf. Nije pobjeda. Niti ispravka neke historijske nepravde. Ovaj spomenik je jednostavno — priznanje. Tiho, ali jasno.

Priznanje da je počinjen genocid. Priznanje da njegova istina obavezuje, ne samo one koji su ga počinili već i sve nas koji dijelimo isti civilizacijski okvir.

Pariz nije slučajan.

Kao jedan od epicentara evropske civilizacije, glavni grad Francuske ima specifičnu težinu. On je politička i moralna govornica. Kada Pariz odluči podići spomenik žrtvama Srebrenice, to je institucionalna poruka da je evropska savjest, koliko god umorna bila, još uvijek sposobna prepoznati istinu. Nisu svi glavni gradovi spremni priznati tuđu bol. Nisu sve države voljne prihvatiti teret istine koju nisu direktno naslijedile. A Pariz je upravo to učinio.

Ovaj spomenik ne može ušutkati negatore. Neće ih preobratiti. Neće izbrisati godinama građenu mrežu revizionizma, relativizacije i izbjegavanja odgovornosti. Ali, on nije ni dizajniran da to radi. Njegova funkcija nije korektivna pravda – njegova snaga leži u moralnom svjedočenju.

Njegovo prisustvo u samom središtu jedne svjetske prijestolnice je podsjetnik da negdje u Evropi još uvijek postoji institucionalna volja da se genocid nazove njegovim pravim imenom. Bez uvijanja. Bez zarez. Važno je da se ovakvi spomenici nalaze u glavnim gradovima. Glavni grad predstavlja državu, odašilje poruku, postavlja standarde. A snažne i zrele nacije ne bježe od odgovornosti, već je priznaju i pretvaraju u pouke. Time pokazuju smjer drugima.

Zato čin Pariza ima težinu veću od same kamene ploče. On šalje jasnu poruku: Istina o Srebrenici nije "tuđa istina". To je evropska istina. I ona pripada svima koji vjeruju da Evropa ne može biti potpuna bez sjećanja na ono što se dogodilo u julu 1995. U vremenu u kojem se čak i presude međunarodnih sudova pokušavaju umanjiti pod izgovorom "balansa", činjenica da Francuska – jedna od ključnih država evropskog poretka – otvara prostor za sjećanje na Srebrenicu, predstavlja čin visoke političke zrelosti. Ovaj spomenik neće promijeniti prošlost, ali ima potencijal da utiče na budućnost. Da postavi standard. Da pokaže da istina ima pravo na javni prostor.

Da sjećanje nije slabost. Da evropski identitet nije potpun bez priznanja jedne strašne činjenice – genocida koji je počinjen pred evropskim očima.

I šta sad?

Sad je red na druge. Na ostale prijestolnice. Na druge države. Na obrazovne sisteme, muzeje, medije, univerzitete. Jer, ako Pariz može, zašto ne bi mogli i oni?

Ovaj čin Pariza upravo to potvrđuje – da evropske metropole mogu i trebaju preuzeti odgovornost za sjećanje, jer je istina temelj svakog pravednog društva.

SARPSBORG:

STUDENTI U POSJETI NAŠOJ DŽAMIJI

U četvrtak, 11. septembra u Bošnjačkom centru - džamiji Sarpsborg imali priliku da ugostimo studente sa Visoke škole u Østfoldu (HiØ). Radi se o studentima koji se spremaju da budu nastavnici na predmetu KRLE (Kršćanstvo, religija, svjetonazor i etika). Oni su u pratnji profesorice Mette Ramsdal došli u dogovorenu posjetu džamiji gdje smo u tri bloka govorili o različitim temama. Prva je bila međureligijski dijalog i saradnja. U drugom bloku smo predstavili najvažnija obilježja unutrašnjosti džamijskog prostora, dok smo u trećem govorili o različitostima unutar muslimanskog korpusa po načinu organizacije muslimanskih zajednica.

Iskoristili smo priliku da budućim nastavnicima religije ukažemo na neke od propusta i prigovora koje mi u našem okruženju i džematima čujemo od djece, omladine i roditelja vezanih za nastavu ovog predmeta u školi.

Sarpsborg: Posjete učenika našoj džamiji

Desetog septembra ove godine naš Bošnjački centar-džamiju posjetili su učenici osmih razreda iz gradske omladinske škole Krusseløkka. U pratnji svojih učitelja na čas posvećen islamu i ulozi džamije u izgradnji tolerancije i respekta došla su četiri razreda, odnosno oko 100 učenika.

Sljedeće sedmice planiran je dolazak nove četiri grupe čime će sva odjeljenja osmih razreda dobiti priliku da posjete džamiju i razgovaraju sa imamom.

Ove posjete su dio saradnje koju koordinira Dialogforum Østfold u sklopu svog projekta „Dijalog dan“ u školi. Krusseløkka omladinska škola je ujedno i prva škola s kojom smo sarađivali na ovom projektu.

Još davne 2015. godine prvi put smo otvorili vrata džamije njihovim učenicima. Do danas ta saradnja traje u kontinuitetu, a naše opredjeljenje da radimo zajedno na boljem međusobnom razumijevanju i respektu povećava svoj zamah.

Ovogodišnji „Dijalog dan“ za Krusseløkku i za nas je deseti jubilarni. Prostim matematikom doći ćemo do zbira od blizu 2000 učenika koji su proteklih 10 godina samo iz ove škole posjetili džamiju. Za mnoge od njih bila je to prva, a Bog zna, možda i jedina posjeta džamiji u životu. Ostaje nada da su iz našeg Bošnjačkog centra-džamije ponijeli neka nova saznanja i lijepu uspomenu.

Oslo: Predsjednik Gradskog vijeća Eirik Lae Solberg u posjeti našoj džamiji – znak solidarnosti i podrške

U petak nas je, na vlastitu inicijativu, posjetio predsjednik Gradskog vijeća Osla, Eirik Lae Solberg, povodom tragičnog ubistva naše sestre Tamime Nibras Juhar, koje je policija okarakterisala kao teroristički čin.

Tamima, muslimanka porijeklom iz Etiopije, ubijena je na svom radnom mjestu samo zato što je bila muslimanka.

Prisutnost predsjednika Solberga u našoj džamiji i njegovo obraćanje džematlijama prije džuma-namaza predstavljali su snažan znak jedinstva i podrške našoj zajednici.

U svom govoru, Solberg je istakao da je Oslo grad svih građana, bez obzira na boju kože, vjeru ili uvjerenje. Podsjetio je da se u vjerskim zajednicama ljudi oslovljavaju kao braća i sestre, te izrazio nadu da svi koji žive u Oslu mogu graditi međusobne odnose utemeljene

na poštovanju, razumijevanju i solidarnosti. Jasno je osudio rasizam, islamofobiju i govor mržnje, naglasivši važnost odlučnog suprotstavljanja ovim pojavama. Podsjetio je i na zatrašujuću činjenicu da je ubica, Djordje Wims, u izjavi policiji naglasio da je Tamimu ubio upravo zbog toga što je bila muslimanka.

Solberg je prisustvovao džuma-namazu, a naši omladinci su mu prevodili hutbu. Nakon namaza razgovarali smo o bolnim traumama i strahovima koje je ovo ubistvo probudilo u članovima naše zajednice. Posebno nas je uznemirila vijest da je optuženi planirao napasti i džamiju.

U znak sjećanja i dove za rahmetli Tamimu, proučili smo Fatihu za njenu dušu.

Uz bosansku kahvu smo imali priliku podijeliti vlastita iskustva i uspomene, uključujući i teške traume iz perioda agresije na Bosnu i Hercegovinu, koje je ovaj strašni događaj u Oslu ponovo probudio.

Predsjednik Saveza udruženja građana BiH u Norveškoj, Tarik Ljevo, zahvalio je predsjedniku Solbergu na posjeti, naglašavajući da je kontinuirana podrška

manjinskim zajednicama ključna kako bi se ovakve tragedije spriječile u budućnosti.

Na kraju, zahvaljujemo se svim prisutnima na iskazanoj podršci, a posebno savjetnicima iz MDN-a i savjetnicima gradonačelnika Solberga. Njihova pažnja i briga daju nam osjećaj snage i potvrđuju da nismo sami.

Naša dova i želja jeste da Oslo ostane grad mira, poštovanja i tolerancije – grad u kojem svi njegovi stanovnici mogu živjeti dostojanstveno, sigurno i uvaženo.

Govor pred 30000 građana Osla

Draga braćo i sestre,

Kao predsjednik imamskog komiteta u Muslimanskoj mreži za dijalog želim podijeliti nekoliko riječi povodom strašnog ubistva naše mlade sestre, Tamime Nibras Juhar. Danas stojimo pred Bogom i ljudima sa slomljenim srcima. Prisjećamo se Tamime – kćerke, sestre, prijateljice, ljudskog bića kojem je život oduzet na brutalan način.

Nijedna riječ ne može popuniti prazninu nakon života koji je trebao biti življen. Ali zajedno možemo svjedočiti o njenom životu, njenim snovima i njenoj borbi za društvo u kojem ima mjesta za sve. Tamima je bila dio našeg muslimanskog zajedništva. Mnogi od nas sa manjinskim porijeklom osjećaju dodatnu bol i strah. Ovo je bio napad na raznolikost našeg društva. Zato nam je potrebna vaša pomoć da prekinemo tišinu. Tišina omogućava da mržnja raste i da se napadi na muslimane i druge manjine počnu doživljavati kao nešto normalno. Mi, ljudi, povezani smo kao niti u tkanju koje čini naše društvo. Ako ne budemo čuvali jedni druge, to tkanje će se raspasti.

Ne smijemo se nikada naviknuti na mržnju do te mjere da prestanemo reagovati. Ne smijemo prihvatiti da djeca odrastaju u strahu. Iza svake brojke i statistike kriju se ljudi – sa stvarnim životima, stvarnim nadama i stvarnom ljubavlju. Neka naše sjećanje na Tamimu bude zavjet da ćemo graditi društvo u kojem niko ne treba da živi u strahu zbog svoje vjere, boje kože ili porijekla.

DOVA

U IME BOGA, MILOSTIVOG, SAMILOSNOG.
DRAGI BOŽE, OBRAĆAMO TI SE U TUZI I U NADI.
MOLIMOTE, OBASPI NAŠU MLADU SESTRU TAMIMU
SVOJOM BESKRAJNOM MILOŠĆU. PODARI JOJ SV-
JETLO, MIR I SIGURNOST U VJEČNOSTI, I SMJESTI JE
U SVOJU LJUBAV.

GOSPODARU, OBASPI JE SVOJOM MILOŠĆU, PO-
DIGNI NJEN STEPEN U DŽENNETU I UČINI DA NJE-
NO SJEĆANJE BUDE BLAGOSLOV.

OJAČAJ NJENU PORODICU, PRIJATELJE I SVE KOJI
TUGUJU. PODARI IM STRPLJENJE, SNAGU I UTJEHU
U OVIM TEŠKIM TRENUCIMA.

OKRENI NAŠA SRCA OD STRAHA I BEZNAĐA, IS-
PUNI IH LJUBAVLJU, JEDINSTVOM I PRAVEDNOŠĆU.
ZAŠTITI NAŠE DRUŠTVO OD NEPRAVDE, NASILJA I
EKSTREMIZMA.

UČINI NAS LJUDIMA KOJI GRADE MOSTOVE, A NE
ZIDOVE.

MOLIMOTE, BOŽE, ZAŠTITI SVE NEVINE OD MRŽN-
JE, RASIZMA I SLJEPOG NASILJA.

DAJ DA STOJIMO ZAJEDNO – BEZ OBZIRA NA VJE-
RU, PORIJEKLO I IDENTITET – U MIRU, POŠTOVAN-
JU I RAVNOPRAVNOSTI.

JER SVI SMO TVOJA STVORENJA I PRIPADAMO IS-
TOJ LJUDSKOJ PORODICI.

AMIN!

*Faruk-ef. Terzić, imam džemata Oslo i
predsjednik imamske komisije MDN-a*

MEĐURELIGIJSKI DIJALOG

U SJEĆANJE NA NAŠU SESTRU TAMIMU NIBRAS JUHAR

MEĐURELIGIJSKI DIJALOG

Susret s ministricom za djecu i porodicu

Petnaestog avgusta ove godine imali smo priliku da se ugostimo ministricu za djecu i porodicu u Kraljevini Norveškoj gospođu Lene Vågslid. Mjesto susreta bio je grad Sarpsborg.

Sastanaku sa izabranim predstavnicima muslimanskih vjerskih zajednica prisustvovali su savjetnici iz pomenutog ministarstva kao i neki lokalni političari. Iskoristili smo priliku da predstavimo najvažnije aktivnosti za djecu, omladinu i porodicu generalno koje vjerske

zajednice i džamije nude i redovno organizuju. Njihova uloga kao mjesta susreta i zajedništva u vremenu opšte otuđenosti vrlo se često previdi i adekvatno ne prepoznaje.

Neizbježno smo se dotakli i zajedničkih gorućih izazova opšte polarizacije društva, osposobljavanja mladih da filtriraju informacije i kritički se osvrću na izbore istih, kao i obavezu zajedničkog multidisciplinarnih pristupa prevencije nasilja i maloljetničke delinkvencije.

Sarpsborg: Susret s predstavnicima policije

Stravični teroristički napad i ubistvo mlade Tamime Nibras Juhar u Oslu, saznanja da je isto bilo politički motivisano, te da su postojali planovi za napad na jednu džamiju, duboko su uznemirili javnost, a posebno muslimane u Norveškoj.

Na inicijativu Aziz ef. Ahmedovića, a preko kontakata koje smo uspostavili, insistirali smo da se sastanemo s predstavnicima policije i sigurnosnih agencija kako bi bili detaljnije upoznati o spomenutom slučaju ubistva, te postavili neka, nama važna pitanja.

Sastanak je organiziran u prostorijama našeg Bošnjačkog centra-džamije Sarpsborg u srijedu, 03. septembra.

Sastanku su, osim već spomenutih, pristvovali i predstavnici još četiri muslimanske organizacije sa najvećim brojem članova u našem regionu, kao i biskop za Borg, Kari Alvsvåg.

U vrlo otvorenom razgovoru prenijeli smo zapažanja o tome kakve je efekte ostavio ovaj teroristički čin, kao i svoju zabrinutost za sigurnost vjernika i vjerskih objekata.

Naglašeno je da su preventiva nasilja i sigurnost svih građana zajednički interes te potreba šire saradnje kako bi se izbjegla daljnja radikalizacija društva. Predstavnici muslimana jasno su naglasili da žele graditi bolje relacije i snažiti povjerenje prema zvaničnim organima države.

Muftija Senaid-ef. Kobilica na tevhidu uoči dženaze u Kozarcu

U subotu navečer, 19. jula 2025. godine, na musalli budućeg Memorijalnog centra u Kamičanima, proučen je kelimei-tevhid pred duše sedam žrtava s područja Prijedora i doline Sane: Suprotstavljanje zlu traži i hrabrost i mudrost

Nakon proučenog tevhida, predavanje je održao i muftija za Zapadnu Evropu Senaid-ef. Kobilica.

Prije svega, muftija je naglasio da „obaveza prema šehidima nije vremenski ograničena niti simbolična.“

– Ona je trajna, duboka i sveta. Šehidi su dali svoje živote za ideale, slobodu, istinu, dostojanstvo, vjeru i domovinu.

- Njihova krv nas obavezuje. Sjećanje na njih ne smije biti samo forma, mora biti sadržaj našeg djelovanja – upozorio je muftija Kobilica. Podsjetio je na obavezu čuvanja istine o onome što se dogodilo, njenog prenošenja

generacijama koje dolaze i suprotstavljanja svakom pokušaju poricanja, zaborava i izjednačavanja žrtve i zločinca.

– Naša zahvalnost prema šehidima ogleda se u načinu na koji živimo, smjerno, savjesno i odgovorno; da budemo dostojni njihove žrtve, čuvamo ono što su branili i da ne dozvolimo da imena šehida padnu u zaborav – istakao je u svome govoru muftija Kobilica.

Osvrnuvši se na značaj kulture sjećanja i memorijalizacije, ukazao je na obavezu prema mladima u tom pogledu.

– Ovo je za njih životno važno. Jer zlo i zločini kojima smo svjedočili i koje smo iskusili

nisu, zapravo, samo prošlost. Mi koji dolazimo ovdje iz zapadnog svijeta, susrećemo se sa zlom koje sve više uzima maha u svim zapadnoevropskim zemljama. A imamo takvu retoriku i ovdje, u našoj zemlji i u okruženju – napomenuo je muftija Kobilica.

Također je upozorio na nesrazmjer između čestog govora o ljudskim pravima, jednakosti, borbi protiv diskriminacije, marginalizacije i mržnje te, istovremeno, otvorenom prostoru za retrogradne snage u društvima gdje živimo. – I nije nikakav problem uopće o tome govoriti. Mi o tome govorimo, ali to je kao da govorimo zidovima. I to nas brine. Mi, ustvari, od njih očekujemo da nam pomognu da sputamo ove retrogradne snage ovdje, da ovaj napaćeni narod na svim stranama, ne samo kod Bošnjaka, nego i kod drugih, jednog dana proživi malo i da osjeti tu slast života.

- Ljudi su željni dobrog života. A dokaz za to su desetine hiljada ljudi koji su samo posljednjih nekoliko godina izašli iz cijelog regiona u zemlje zapadne Evrope – kazao je muftija.

U nastavku je poručio da se zlu i zulumu ne suprotstavlja mržnjom i osvetom, već istinom i pravdom.

– Imamo obavezu da svaki, pojedinačno i kolektivno, gledamo kako možemo tome stati u kraj i to spriječiti. I u tom smislu nam pada na um predaja Božijeg poslanika Muhammeda, alejhi selam, kada kaže: "Pomozi svome bratu, bio on zalim ili mazlum. Neko mu reče: 'Pa dobro, Božiji poslaniče, nije problem da mi pomognemo nekome kome je nepravda učinjena, ko je mazlum, ali kako ćemo pomoći onome ko je nasilnik, ko čini zulum?' Poslanik reče: 'Spriječite ga da čini to. To je pomoć njemu.'"

Postoje mehanizmi u otvorenim društvima u kojima živimo kako spriječiti i kako pomoći zalimu, nekome ko ti čini nepravdu. A mnogo je nepravde i u društvima u kojima mi živimo. Moramo biti integralni dio društava u kojima živimo i uključivati se u sve sfere života – riječi su muftije Kobilice.

Također, istakao je komfor života kao ogroman izazov, poručivši da se „ne smijemo zatvarati u taj komfor“.

– Imajte na umu, ako hoćemo, ipak, da uradimo nešto kvalitetno, važno je da budemo organizovani i važno je da to radimo koordinisano – da smo organizovani, kako pod Islamskom zajednicom tako i pod našim svjetovnim organizacijama, udruženjima i klubovima, posebno u pogledu onoga što imamo u dijaspori.

Nama je svaki vid organizacije, posebno ako postoji koordinacija među njima, važan.

– Ne ide nam u prilog razjedinjenje, ne ide nam u prilog razdor među nama. U konačnici, u tome nema hajra – kazao je muftija. Dodao je da „suprotstavljanje zlu i zulumu ne traži samo hrabrost nego traži i mudrost.“

– Nije cilj samo zaustaviti zlo, cilj je, također, da se ono ne ponovi. Molim Allaha, dž. š., da naši šehidi budu nama uvijek opomena i da nam uvijek budu inspiracija, jer ono što su se oni borili i zašto su oni svoj život dali, je plemenito da plemenitije ne može biti. Trebamo biti ponosni na njih – zaključio je, pored ostalog, muftija Kobilica.

NIJE UMRO OD SRCA,

VEĆ OD NEPRAVDE →

"GENERAL ALAGIĆ NIJE UMRO OD SRCA, VEĆ OD NEPRAVDE", KAZAO JE NA VIJEST O SMRTI LEGENDARNOG KRAJIŠKOG GENERALA PRVI PREDSEDNIK NEZAVISNE REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE ALIJA IZETBEGOVIĆ"

General generala Mehmed Alagić

General je na onaj svijet otišao nasmijan

Ispraćen s uvredama, ponižavan, proganjan, ili, kako je zapisao Sead Omeragić, "ostavljen gotovo sam", legendarni Krajišnik, komandant Trećeg i Sedmog korpusa Armije RBiH, jedan od najslavnijih bosanskih generala i prvi poslijeratni načelnik Sanskog Mosta, preselio je na bolji svijet 7. marta 2003. godine.

Piše: Udruženje bivših logoraša Bosne i Hercegovine u Norveškoj 1992-1995

Bio je general koji je oslobađao Bosnu. Historija će ga pamtiti po herojskim akcijama na Vlašiću, te po oslobađanju Kupresa, Donjeg Vakufa i rodnog Sanskog Mosta. General Alagić komandovao je jedinicama Armije R BiH koje su u ljeto 1995. godine stigle nadomak Prijedora i Banja Luke, gdje su zaustavljene pod pritiskom međunarodne zajednice.

Mehmed Alagić je rođen u selu Fajtovci, općina Sanski Most, 8. jula 1947. godine od majke Fermane Cerić i oca Redže. O ranim fazama svoga života rekao je: *"Nosim ime dida Mehmeda koji je bio muhtar u selu i austrougarski vojnik. Moja porodica protjerana je sa Eminovca, koje se sada zove Milanovac. Did mi je bio osam godina vojnik u prvom svjetskom ratu... Tu sam završio osnovnu školu. Porodica mi je bila lošeg imovinskog stanja. Otac mi je imao petero djece. Četvero muških i jedno žensko. Ja sam bio najstarije dijete. Živjeli smo u jednoj sobi..."*

Nakon školovanja i dugogodišnjeg službovanja u JNA, po izbijanju agresije na BiH našao se u sastavu 17. krajiške brigade kada ustrojava vojsku i postaje komandant Operativne grupe (OG) Bosanska krajina. Nakon kratkog vremena postaje komandant 3. Korpusa Armije RBiH. Na toj dužnosti ostaje kratko jer upravo na njegovu inicijativu dolazi do formiranja 7. korpusa Armije BiH. Postaje komandant 7. Korpusa ARBiH,

gdje biva unaprijeđen u čin generala Armije Republike Bosne i Hercegovine.

Alagić je, uz generala Atifa Dudakovića – koji danas, jednako sam kao i njegov "zemljak" iz Krajine bije svoju posljednju bitku, onu za istinu – prvi koji je od jednoga Korpusa napravio zaokruženu cjelinu. Skupa s nekoliko krajiških komandanata (prije svega, Fikretom Ćuskićem, Sakibom Mahmuljinom, Asimom Koričićem, Rasimom Imamovićem), general Alagić je "pozajmio" nekoliko brigada iz već postojećih Korpusa, i uz jezgro, 17. krajišku, oformio novi.

"Korpus je ubrzo dobio naziv 'krajiški', mada u njemu Krajišnici, po broju, nisu dominirali. Ali, dominirala je ogromna želja Mehmeda Alagića, Ćuskića, i svih drugih Krajišnika da se krene prema Krajini", ostat će zabilježeno.

Po završetku agresije, general Alagić je pensionisan i izabran za prvog poslijeratnog načelnika općine Sanski Most. Bio je jedan od rijetkih ljudi koji je razmišljao o srebrničkoj siročadi.

Sagradio je privredno-poljoprivrednu i zanatsku školu u koju je doveo stotinu srebrničkih jetima kojima je dao stipendije, svakome po stotinu maraka.

Od tada general Alagić prolazi kroz najveću golgotu. Carlos Westendorp, tadašnji Visoki predstavnik za BiH, smijenio ga je s mjesta načelnika Općine Sanski Most. Uhapšen je i sa lisičinama na rukama i crnom čarapom na glavi, sproveden do Sarajevskog aerodroma. Tadašnji «nezavisni mediji» koji su bili u službi "Alijanse" predvođeni SDP-om, Slobodna Bosna, Dani i Oslobođenje pisali su

KULTURA SJEĆANJA

o njegovom kriminalu. Senad Avdić ga naziva „Krajiškim Mobutom“, Senad Pećanin mu spočitava 700 krivičnih prijava, Dženana Karup ga sumnjiči za pronevjeru od 25 miliona KM itd. A Asim Kamber koji je najčešće citirani izvor na medije, likuje kako će „Alagića strpati u zatvor“.

„Nije problem načelnik Alagić, nego general Alagić“, kazao je krajem jula 1999. godine rahmetli general, komentirajući odluku tadašnjeg Visokog predstavnika međunarodne zajednice za Bosnu i Hercegovinu Carlosa Westendorpa, kojom je smijenjen s mjesta načelnika općine Sanski Most. Biva prvo optužen od svojih prvih saradnika za nesavjestan rad, a onda i za pronevjeru novca. Morao je odstupiti sa dužnosti i sud ga u Bihaću optužuje na četiri godine zatvora. Sastanak sa Zlatkom Lagumdžijom bio je sastanak sa katil-fermanom.

– „Umrijet ću zbog ove čarape na glavi i lisica na rukama, neću zbog haške optužnice“ – rekao je tog 2. Avgusta 2001. godine rahmetli general Mehmed Alagić, nakon što su ga uhapsili specijalci Federalnog MUP-a i doveli u Sarajevo odakle je deportovan u Hag. Da apsurd bude veći, čovjek koji se borio za pravdu, vodio oslobodilački rat i oslobodio „polu Bosne“, uključujući i rodnu «Sanu», optužen je za komandnu odgovornost za ratne zločine u srednjoj Bosni.

DENIJAL DERGIĆ

Denijal Dergić je rođen 1963. godine u Zagrebu, gdje su njegovi roditelji radili.

Samo nekoliko mjeseci po njegovom rođenju, porodica Dergić se vraća u Prijedor, Bosnu i Hercegovinu, gdje je završio osnovnu i srednju školu. Sada živi na dvije strane u Bergenu, na zapadnoj obali Norveške, i u Trnopolju, Kozarcu, Bosni i Hercegovini.

Objavio zbirku pobožnih pjesama "U mektebu" i stalni je dopisnik naših novina.

Uživajte u čitanju.

*Denijalova
sehara*

Pored Sane šehitluci

Sve od Ključa i Biljana,
Dok teče do Sanskog Mosta,
Ko da jeca rijeka Sana
Mnogi jetim tužan osta.

A na Brdu kraj Prijedora,
Jetimi su nebrojeni,
Čekaju da svane zora,
Od voljenih rastavljeni.

Ubijani momci mladi,
Stare majke i unuci,
Roditelji i evladi,
Pored Sane šehitluci.

Velike i bolne rane,
U dolini rijeke Sane.

Pod Kozarom mir su našli,
Na mezarju Kamičani,
Ubijani od komšija,
Mnogobrojni kozarčani.

Do Bosanskog Novog teče,
Sve do Une rijeka Sana,
Od jetima suza peče,
Svake noći, svakog dana.

Ubijani momci mladi,
Stare majke i unuci,
Roditelji i evladi,
Pored Sane šehitluci.

Velike i bolne rane,
U dolini rijeke Sane.

Kozaračka tuga

Na mezarju jednog tužnog dana,
Zajecala sestra Kozarčanka,
Da isprati svog jedinog sina,
Ne dočeka naša stara majka.

Ne dočeka ni naš stari babo,
Suze krio svakoga Bajramu,
Preselio od velike tuge,
Dragi brate ostala sam sama.

Jarani te sada tvoji prate,
Prijatelji iz bezbrižnih dana,
Sijede kose, izborana lica,
A na srcu velika je rana.

Ja sam stekla novu familiju,
Sada imam i novo prezime,
Al u srcu ostao si brate,
Moj sin mali nosi tvoje ime.

Nadvila se nad Kozarac tuga,
Sva je nada ostala u dovi,
A šehidi sad nas opominju,
Da se nikad više ne ponovi.

*Denijalova
sehara*

Srebrenička tuga

Sinova se svojih sjeća,
Jedna majka nurli lica,
Dugo ne zna, šta je sreća,
Jedna riječ, Srebrenica.

Najmlađeg su iz kolone,
S drugom djecom tad izveli,
A htjela ga sačuvati,
Sad miluje nišan bijel.

Selami se i sa drugim,
Za ženidbe momak bio,
U noćima teškim, dugim,
Misli da je tek usnio.

Treći nišan bijel ko zima,
A suza joj već izmiče,
Najstariji, djecu ima,
I na njega jako liče.
Sa djecom bi popričala,
Al je riječi služe slabo,
Pa je tužno zajecala,
Sa njima je njihov babo.

Svskog ljeta ona dođe,
A duša joj sva krvavi,
Kroz mezarje s tugom prođe,
Jedna riječ, Potočari.

Budi svima od koristi

Budi dobar baš sa svima,
Voljet će te tada ljudi,
Jer je osmijeh poput lijeka,
Od koristi svima budi.

Namaz klanjaj u džematu,
Ne mijenjaj se, budi isti,
Allah gleda naša srca,
Budi svima od koristi.

Kome treba ti pomozi,
Zdravima i bolesnima,
Nikome se ne zamjeri,
Od koristi budi svima.

Ti ne čekaj na sadaku,
Savjest svoju ti očisti,
Pomjeri se za nafaku
Budi svima od koristi.

U svom mjestu i džematu,
Za dobro se ti potrudi,
Jer se dobro, dobrim vraća,
Od koristi svima budi.

Ja za oprost molim Gospodara

Srce moje sad crno od grijeha,
Da iskoči, hoće iz njedara,
Sad se kajem, to mi je utjeha,
Ja za oprost molim Gospodara.

Ja za Njega nisam htio znati,
U kajanju sad srce izgara,
Zato želim iskreno priznati,
Ja za oprost molim Gospodara.

Dao mi je sve što sam želio,
Familiju i mnogo dobara,
Ali ja sam nezahvalan bio,
Sad za oprost molim Gospodara.

Nezahvalan ja sam Njemu bio,
Uvijek željan pića i igara,
Mnogo grijeha ja sam učinio,
Sad za oprost molim Gospodara.

Našao sam sreću u islamu,
To je ono što mi odgovara,
Ja ne želim gledati u tamu,
Sad za oprost molim Gospodara.

*Denijalova
sehara*

PREDSTAVLJAMO: ĆAMIL SIJARIĆ (1913-1989) I ROMAN BIHORCI (1956)

Ćamil Sijarić, rođen je u Crnoj Gori, a preselio u Sarajevu. Tokom izuzetno bogate književne karijere ovaj vrlo kvalitetni pisac, napisao je veliki broj djela: *Ram Bulja*, *Bihorci*, *Zelen prsten na vodi*, *Kuću kućom čine lastavice*, *Zapisi o gradovima*, *Konak*, *Kad djevojka spava to je kao da mirišu jabuke*, *Carska vojska*, *Raška zemlja Rascija*, *Francuski pamuk*, *Pripovijetke*, *Priče kod vode* i još mnogo drugih.

Svojim ukupnim književnim opusom Ćamil Sijarić je na najbolji i najefikasniji način odslikao život sandžačkih Bošnjaka, njihovu tradiciju, kulturu i običaje, govorni jezik Novog Pazara i cijelog Sandžaka. Roman *Bihorci* je duboko humanističko djelo. Ne postoji jedna priča, jedan junak — već je

to kolektivni portret ljudi na rubu društva. Kroz galeriju likova, Sijarić slika surovu realnost, ali i duboku ljudskost koja opstaje i u najtežim uslovima.

Roman "Bihorci" je hronika o životu jednog zabačenog planinskog sela u Sandžaku. Imućni seljak uzima pod zakup hodžu (Hadžiju) i drži ga u svojoj kući radi ugleda, a još više radi zadovoljenja svoje pohlepe za novcem i tuđom imovinom, jer mu je hodža mogao poslužiti da pomoću njega i praznovjerja seljaka izvuče materijalnu korist za sebe. Upečatljiv je prikaz scene kada jedan pacijent želi zapis za kravu i sebe, ali na putu kući zaboravlja koji je za njega, a koji za životinju.

Radnja romana obuhvata period od nepune godine (koliko traje hodžin boravak u selu) i prati splet

dogadaja i likova proizišao iz neobične relacije koja je uspostavljena između seoskog poglavara Halimače i priučenog hodže Hadžije. Plod veze između Halimače, pohlepnog i lukavog gorštaka organski sraslog sa prirodom, i Hadžije, lakomog svećenika odrođenog od Boga i prirode, jeste lanac prevara koji oni izvode. Hadžija uči narod sufari: Elif tanak kao hodžin prutak. Gajin zinuo kao gavran. Zi kleknuo pa veže opanak...

Jedan od centralnih likova svakako je i Hatka, naivna, nesretna u svojoj borbi s Bihorom, u rascjepu između svojih želja i patrijarhalne sredine, žena kojoj sreću i najveći životni užitak predstavlja udaja. I Halimača, poslovni partner Hadžije i Kaplar, lokalni kabadahaija, ucjenjuju Hatku, iskorištavaju je i svu krivicu svaljuju na Hadžiju. Hatka se žali na sudbinu žena: kratke radosti, kratke tuge, kratak korak do vode,, do tora, do njive. Razmišljaju zašto ljudi sele: neko od mahnite pame ti, neko lijen, neko iz inata prema rođacima, neko od sirotinje, neko od zuluma, neko od poreza, neko vidi od drugog.

U prostor u kojem nevjestice ne zbore, postavljen je i lik druge Hadžijine žene, Đuze, hajdučice. Hatka se žali da sirotinju kao pticu kad se mahne rukom, otjera kad ko hoće. Spominje se i Zemko za čije imanje se bore.

Na temu položaja žene u društvu za koji Hatka kaže da je on nikad nije ošinio, a i da jeste ona se ne bi ljutila veže se još jedna, važna, tema, a to je nasilje. Opisuje se kako je Halimača zlostavljao svoju staru ženu Rašku, dok je bila mlada zvao je robe, a kad je ostarila grobe.

A on je tukao na poseban način: kaže joj da sjedne nasred sobe – i ona sjedne, okrene

mu leđa, šuti, čeka. On onda sjedne s njene gornje strane, mirno, bez galame, i tucka je nogama u krsta, sad jednom, sad drugom, naizmjenice, sprva polako, pa sve jače, kao valjalica kad valja sukno. Kad je sa sred sobe dogura do vrata, oni onda ustanu, oboje, sjednu opet tu gdje su i bili... (Bihorci)

“Halimača vjeruje u zakon prirodne selekcije, da samo najjači trebaju da opstanu i da za druge nema sažalijevanja. Gost u selu, hadžija predstavlja čistu metaforu emotivne, intelektualne i tjelesne jalovosti i kao takav nesposoban je da se na bilo koji način ostvari.» U njegovom pripovijedanju prisutno je usmeno kazivanje, folklorni elementi i slikoviti prikazi ambijenta. Nije toliko posvećen gradnji radnje koliko oslikavanju likova, karaktera, života i sudbina male, zabačene, seoske sredine. Oslikavanjem individualnih drama svojih likova on daje širu sliku zajednice iz koje je i sam ponikao. Sliku ljudi naviklih na surovi život, neprohodne puteve, ogrezlih u tradiciju i religiju, naučene obrasce ponašanja. Onih koji u tom planinskom, skučenom životu ne prezaju od malih strasti, sitnih računa i međusobnih trvenja.

Radnja počinje Hadžijinim dolaskom u Rašlje, a završava se njegovim odlaskom (nastojanjem da ode). Radnje skoro da i nema i cijeli roman baziran je na unutarnjim preživljanjima likova. Roman završava bez spektakularnog raspleta — život se nastavlja, kako je i tekao: u trpljenju, radu, šutnji i rijetkim trenucima sreće. U Bihoru je svaki dan nedjelja za siromašne – ništa se ne radi, jer se nema šta.“

Pripremi: *Osman ef. Mehmedović*

BUKA, STROJEVI I MAŠINERIJA

Autor: Faris Suljić

Preuzeto i obrađeno iz knjige
"PARK PACOVA"

Svoj gnjev sa užurbanim tempom današnjeg svijeta okončavam sa ovim poglavljem. Sve veća brzina u življenju je neminovna istina i nešto sa čime će se morati računati ubuduće, počevši od sada.

Nema više mjesta za sporost, i sporost je danas nepotrebna.

Oni koji žude za nekim sporijim vremenima neka to slobodno rade, ali neka na osnovu toga ne savjetuju omladinu i one koji su svjesni svoga vremena. Kako je mudri

Ali naglasio, djecu odgajajte za njihova vremena, a ne svoja.

Došlo je vrijeme kada narodne poslovice,

od kojih mnoge iskonski problematične, kao što je ona gdje se sugerije jedenje više kila soli sa osobom prije nego je upoznamo, više nisu aktualne, i pritom su destruktivne. Danas, osoba mora biti apsolutno involvirana u konverzacije i interakcije, te kvalitetu određenog odnosa procijenjivati svjetlosnom brzinom. Pošto smo još uvijek u tranziciji između sporijeg i novog instant doba, ovdje će se mnogi ljutiti,

osjećat' će gnjev i frustraciju spram onog što govorim. Ali to je normalno, i na njima je da ili prihvate realnost ili budu izostavljeni iz tekovina svijeta zbog svoje sporosti i propagiranja nečega što više niti postoji niti ima adekvatne uslove da se sprovede.

Oni koji sjede sa kašikom i kilama soli ispred sebe, ostat će naboranog jezika, a neće upoznati prijatelja. Štaviše, najvjerovatnije će upoznati kretena i bilmeza koji jedva čeka da se okoristi o njegovu sporost i poremećenost. Ovo je naročito žalosno kada u obzir uzmemo individue sa iznimnim potencijalima i velikim stvarima koje je Bog njima namijenio da ostvare na ovom svijetu. Misleći da dovoljno nije upoznao određenu osobu, u sebe će ubrizgivati

tone soli – u vidu seljakluka, prostakluka, idiotizma, nazadnosti, proste glupoće, neobrazovanosti, plitkosti, neželje za radom na sebi, sitnih prevara, ljubomore, izdaja i drugih artifakata koje će mu nuditi ta osoba. I proći će tako godine, a sa godinama razne prilike koje se u današnjem brzom svijetu nude svakog trenutka, te će svi ili većina vozova proći za osobu koja je nešto imala ponuditi svijetu. Na kraju, ostat će mu samo taj kreten koji ga je uništio, često bračni partner.

Umjesto toga, osoba danas treba da se usredotoči na one potencijale koje mu je Bog dao, i okruži se ljudima koji će njih ne samo prepoznati, nego aktivno pomagati u ostvarenju istih – u uzajamnoj interakciji, gdje će i ta osoba to isto raditi onima oko sebe. Ako to nije naš trenutni najbolji prijatelj, ili ne dao Bog bračni partner, onda to pod hitno moramo mijenjati.

Danas nije vrijeme dede koji četrdeset zora ide na sabah i upada u blato, te gubi abdest – danas je vrijeme paljenja lampe, zaobilaženja blata, i klanjanja Gospodaru, nakon čega ćemo istrčati uz brdo, i pročitati knjigu.

Sa ovim je bilo bitno početi, da se ovi tekstovi ne bi gledali kroz prizmu zaglavljenih persona koje misle da se vjera i dostojanstven život mogao živjeti samo u hipotetičkim verzijama seoskih i primitivnih sredina. Upravo zbog tih ljudi, trezveni ljudi bježe od vjere i morala, i utjehu traže u ekstremnom ponašanju; pa vjera, čija je uloga da nas drži u pripravnom položaju u svakom vremenu, ispade neka relikvija prošlosti, gnijezdo za impotentne i uhljebljene, kao i usporene ličnosti.

Sa tim u predznanju, današnji svijet je daleko od dobro uređenog, pa je upravo na pravovjernim ljudima da ga preusmjere od nadolazeće propasti. Jedna od pojava, koja meni lično sve više skakuće po ionako tankim hercegovačko-sandžačkim žiocima, je pojava pretjerane buke. Valjda u sveprisutnoj nesvijesti kod ljudi i istinske nebrige o sebi, ljudi prihvataju da bezprotestno slušaju i proizvode pretjerano puno buke. Ova buka mi je indikator nemira u ljudima, i previše je ima. Silni radovi, po stanovima, centrima gradova, cestama, šumama, naseljima i ostalim mjestima nedaleko jedni od drugih mi daje sliku otvorenih usta i pet-šest zubara koji bezobzirno krče i 'popravljaju' čeljust jadne osobe. Nije sama šteta u radovima i želji za obnovom, to jeste poboljšanjem ili izgradnjom boljih temelja, problem je što, kao i previše radova na desnim u kratkom periodu, previše bauštela na jednom zemljanoj površini podsjeća na silovanje iste. Počnimo od brujanja auta i motora, koji nas prate kud god da krenemo. Pa onda neke nasumične baušte u centru grada, a nakon toga asfaltiranje neke ceste – onda dođemo u stan ili kuću, pa komšija koji već prethodno ne ispušta alat iz ruku zadnjih pola godine i dalje nešto kucka, pila, buši, rend, drnda, i tobože dorađuje i popravljaju u stanu od jedva pedeset kvadrata. Sve mi ovo pretjerano zvuči kao manifestacija unutarnjeg nemira kod stanovništva, više nego ozbiljna potreba za radom i obnovom. Mada i da jeste potreba, ona bi se morala adekvatnije sortirati u vremenu, i prostoru.

Ako već uvodimo razno-razne regulacije i pravila, hajde da uvedemo pravilo o limitu broja radova na određenoj geografskoj površini. Smatram da nemogućnost pauze od silnog brujanja može ostaviti posljedice na čovjeka, kojemu ionako ti zvukovi nisu

prirodni (kao ni prizori raskrčenih gradilišnih zona). Svjedok sam brojnih ljudi koji ne mogu da zaspu bez upaljene mašine neke vrste. Mislim da je ovo posljedica navikavanja na nenormalne uslove i prenatrpanost izgradnju modernih gradova, u što se uključuje i normalizacija zgrada i života u njima, gdje smo konstantno izloženi tapkanju i lupkanju raznih profila ljudi čija imena često ne znamo, a kamoli da smo bliski.

Također sam mišljenja da silno lupanje sa svih strana je forma ekstremnog ponašanja, prethodno pomenu to nastalo zbog manjka smisla u ljudskom životu. Kao što je rad zamjena za smisao, tako je i ovo lupanje – kao neki krik za pomoć prigušene duše. Podsjeća na plač bebe kojoj nije udovoljena potreba za bliskošću, a u današnjem svijetu gdje se majka od njega odvajala prerano, možda je direktna posljedica toga. Gorke rupe u nama nas po svemu sudeći tjeraju na sve jade u formi ekstremnih ponašanja, pa tako i na konstantno lupanje i orgijanje sa mašinerijom po površinama oko nas – a možda objašnjava i normalizaciju uživanja u prebučnim koncertima i muzici, koja sve rjeđe može zacijeliti potrebu za harmonijom i skladom.

Ove rupe mogu biti i uzrok manjka mogućnosti mirovanja u datim okolnostima, te se konstantno pojavljuje potreba za promjenama u okolini – novim sobama, novim stanovima, novim balkonima, novim dodacima na autu, novim bazenima, sve u nadi da ćemo jednom osjetiti mir; Kada izbušimo što se izbušiti mora, da bi došli do toga što mislimo da će nam donijeti mir i satisfakciju. Ovo nije poziv da se okrenemo kojekakvom budističkom zadovoljavanju ničim i neambicioznošću, ali jeste poziv na preusmjerenje tih ambicija u konkretne vrijednosti i stvarne ljudske potrebe. Svako unutarnje negodovanje jeste ustvari svojevrsni poziv duše preko tijela da se nešto mora mijenjati, ali smo navikli da to nešto bude brutalno, vanjski, materijalno. Ono može biti sve to, ali ako mu fali nešto, onda mu vjerovatno fali upravo taj smisao od kojeg ćemo dobiti ispunjenje.

Otvori i treću privatnu firmu, napravi i petnaesti sprat na svojoj zgradi – ali daj tome neki veći smisao, iznad primitivnih potreba ili trenutnog osjećaja zadovoljstva, a smisao će emitirati boje ljepote i barem nekog mira. Neka od tvojih napora drugi imaju korist. Voli ljude tako što ćeš im davati priliku da upoznaju sebe i ostvaruju smisao u svijetu. Imamo previše zgrada.

Za početnike

2	1							
6	8	9	7	1	4	5		3
	5	4		2	8	9	1	7
1	6	5		9	7	2	3	
	3		4			8		
9	4	8	2			7		5
	2	3			6			
		1	3			6		8
5	7	6	1		9	3	4	2

Za napredne

	7							3
					7		8	2
							4	
	9		6		8			7
6		3				4		1
		6			9			
9				4			2	8
7		1	8			3		

TIKTOK

EDUKACIJA, ZAJEDNICA, INSPIRACIJA

@IZ_BOSNJAKA_U_NORVESKOJ

